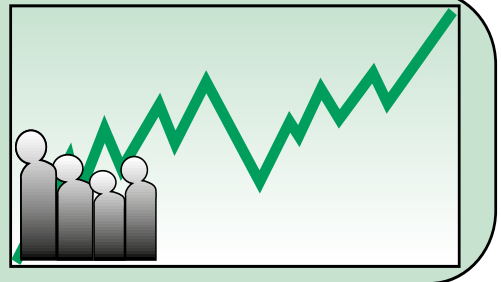


# Yrityssperhe



1/2017



## Hyötyautosi parhaaksi.

Hyötyautot ovat liikkuvia työpisteitä, joilla on selkeä käyttötarkoitus. Sorsan tehtävä on suunnitella ja toteuttaa ajoneuvostasi paras mahdollinen, jotta työsi sujuvat helposti ja tehokkaasti.

Ota yhteyttä ammattilaisiimme  
[WWW.VERHOOMOSORSA.FI](http://WWW.VERHOOMOSORSA.FI) | 020 755 8810



**SORSA**

Est 1983

# Pääkirjoitus

## Vihdoinkin odotettuja uutisia

Vuodesta 2008 lukien ovat Suomen taloudellinen tilanne ja taloudellisen toiminnan vireyden kulkeneet taantuman ja laman rajamailla. Taloudellinen kasvu ei ole ollut riittävä takamaan meille kaikille aikaisemmin hankittua elintasoja ja hyvinvointivaltion palveluja. Maamme talous ei ole päässyt mukaan viime lähi-vuoden Euroopan tason kasvuvauhtiin. Syitä moiseen on asiantuntijoiden toimesta esitetty monenlaisia, suurimmaksi peikoksi on moitittu Suomen kilpailukykyä. Hinnoittelimme tuotteemme ja palvelumme liian kalliiksi, koska meillä on liian suuret tuotantokustannukset.

Nyt alkaa näkyä valoa tunnelin päässä. Olemme vihdoinkin luomassa nahkaamme ja kasvuo-dotukset ensi vuodelle ovat 2 % luokkaa. Mediassa näkyy viikoittain mi-luisia uutisia: "Teollisuuden tilauskirjat paisuivat maaliskuussa", "Venäjän-kauppa lähti nousuun", "Valmetin tilauskanta uuteen ennätykseen", "Metson tulos ja lii-kevaihto kasvoivat", "UPM:n tuotteilla kysyntää", "Ministeriö uskoo työttömyyden laskuun" jne.

Teollisuuden uudet tilaukset tosiaan lisääntyivät maaliskuussa peräti 26,6 % vuoden takaisesta. Eniten kasvoivat metalli- ja tekstiiliteollisuuden tilaukset. Suomalaisyriy-ten liiketoiminta Venäjällä on piristynyt viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana. Kasvusta raportoi yli puolet yrityksistä, kun taas supistuvasta toimintavolyymista vain joka kymmenes. Edelleen lähes kaksi kolmesta yrityksestä arvioi Venäjän talouden kehittyvän myönteisesti lähikuukausina mm. ruplan arvon tasaantumi-sen ansiosta. – Positiivinen signaali tai oikeastaan seuraus edellisistä on työ- ja elinkeinoministeriön arvio siitä, että työttömyys laskee ennakoitua nopeammin. Ministeriön mukaan työttömiä työnhakijoita olisi tänä vuonna 314 000, mikä on 35 000 vähemmän kuin viime vuonna, ensi vuoden vastaava vähennys arvioidaan 30 000:ksi. Työllisyystilanteen parantuminen vaikuttaa suoraan positiivisesti suo-malaisen perheen arkeen ja kulutuskykyyn.

Liiketoiminnassa on kuitenkin muistet-tava varovaisuuden periaate: kaikissa tilanteissa mahdolliset riskit on otettava suunnitelmissa huomioon. Vaikka sig-naalit raportoivat talouden kasvusta, talouselämän epävarmuus ja nopeat käänteet ovat tosiasioita, joita ei voi sivuuttaa. Iloitkaamme kuitenkin näistä hyvistä uutisista, pitemmällä aikavälillä ne tuovat parempia liiketoimintamah-dollisuuksia myös mikro- ja pienille yri-tyksille, puhumattakaan suuremmista.

Jaakko Ansaharju



Petri Karlén yrityksensä Hämeenlinnan toimipisteen ovella.

**Toimituksen osoite:**

Jaakko Ansaharju  
Rautatienkatu 32, 13210 Hämeenlinna  
Puh. 040 506 3022. jaakko.ansaharju@live.com

**Jäsenrekisteriasiat:**

Pekka Kemppainen  
Puh 0400 538 900, pekka@kempiiri.fi

**Toimitus:**

**Päätoimittaja** Jaakko Ansaharju  
040 506 3022  
jaakko.ansaharju@live.com  
**Sivunvalmistus** Mekkala Tmi/Jarkko Kokkala,  
0400 877 628,  
jarkko.kokkala@lightpress.com

**Ilmoituspäällikkö**

Pekka Kemppainen  
0400 538 900  
pekka@kempiiri.fi  
**Lehden jakelu:** Yrityksille 350 kpl.  
Lehti ilmestyy kaksi kertaa  
vuodessa.

**Painopaikka:**

Lightpress Oy  
Nummenniityntie 28  
20780 Kaarina  
Puh. (02) 277 4444  
www.lightpress.com

### YRITYSPERHE RY:n JÄSENHAKEMUS

**Jäsenhakemuksen voi täyttää  
kotisivuillamme tai alla.**

*yritys- tai henkilönimi*

*lähiosoite*

*paikkakunta*

*puh. fax tai sähköpostiosoite*

*yrityksen toimialue*

- Yhteisö- eli yritysjäsenmaksu  
50 EUR/vuosi.
- Yksityinen henkilöjäsenmaksu  
20 EUR/vuosi.
- Kannatusjäsen jäsenmaksu  
min. 100 EUR/vuosi.

Hallitus käsittelee jäsenhakemuksen ja lähettää uudelle hyväksytylle jäsenelle tai yritykselle laskun jäsenmaksusta.

**jäsenhakemuksen hakijan allekirjoitus**

*Postita hakemus osoitteelle:*

Yrityssperhe ry.  
Kari Hintsala  
Ahotie 13  
04430 Järvenpää

# Puheenjohtajan palsta

Viime lehden palstallani esittelin yhdistyksemme **strategiset kulmakivet**; mission, vision ja arvot, jotka ovat näkyvillä tämän lehden sivulla. Näiden avulla yhdistyksen jäsenet ja jäseneksi aikovat ymmärtävät ja saavat kuvan siitä millainen tämä yhdistys on. Ne toimivat ohjenuorana myös yhdistyksen hallitukselle.

Yhdistykseemme liittyy säännöllisesti uusia jäseniä, mutta valitettavasti myös eroaa eri syistä johtuen. Jotkut ovat jääneet eläkkeelle, tai muista syistä lopettaneet, taikka myyneet yritystoimintansa. Tällaisissa tilanteissa on halutessaan mahdollisuus vaihtaa yritysjäsenyys henkilöjäsenyydeksi, jolloin pääsee edelleen nauttimaan yhdistyksen tuomista eduista.

Jotkut myös kertovat, *etteivät ole kokeneet saaneensa mitään hyötyä jäsenyydestä*. Tämä perustelu on hyvin mielenkiintoinen ja panee ajattelemaan miten yhdistys voisi toimia paremmin siten, että jäsenet tuntisivat hyötyvänsä siitä. Tällaisissa tilanteissa tulee ensimmäisenä mieleen tapahtumat ja tiedottaminen.

**Verkostoituminen** on tänä päivänä avainsana silloin kun halutaan kehittää itseä ja yritystoimintaa. Jokaisella yksilöllä ja yrityksellä on omia kontaktejaan, joita he hyödyntävät omissa toiminnoissaan. Näiden kontaktien määrä on suoraan verrannollinen niihin mahdollisuuksiin, joita ne tuovat tullessaan. On siis luonnollista, että mitä suuremman määrän kontakteja omistaa, sitä paremmat mahdollisuudet on menestyä niin yksilönä, kuin yrittäjänä. Hakeutumalla aktiivisesti tapahtumiin ja tilaisuuksiin, joissa tapaa samanhenkisiä yrittäjiä ja kollegoita, on mahdollisuus verkostoitua ja saada käyttöönsä myös toisen yrittäjän kontakteja. Pajulahden yrittäjäpäivillä tästä aiheesta oli luento, jossa kerrottiin verkostoitumisen eri muodoista. Parhaimmillaan se johtaa tilanteeseen, jossa yrittäjät **suosittelevat toisensa palveluja** kolmansille osapuolille.

Yhdistyksemme päätapahtumia ovat **yrittäjäpäivät ja opintomatkat**. Osallistumalla näihin tapahtumiin, on mahdollisuus verkostoitua kristillisesti ajattelevien yrittäjien ja henkilöiden kanssa, vaihtaa kuulumisia ja saada tukea omaan yritystoimintaan liittyviin asioihin. Yhdistys subventoi näitä molempia tapahtumia jäsenilleen siten, että subvention suuruus on huomattavasti suurempi kuin vuotuinen jäsenmaksu.

Verkostoitumisessa voi käyttää hyväkseen myös nykyaikaisia **tiedostusvälineitä ja tiedotustapoja**. Tulevilla strategiapäivillä yhdistyksen hallitus keskittyy juuri tähän osa-alueeseen, eli mitä, miten ja millä välineillä voisimme parhaiten tavoittaa jäsenkuntamme ja jäsenet voisivat parhaiten hyödyntää toistemme palveluita.

*Hyvä kesä toivottaen*

Kari Hintsala

## Yrityssperhe ry:n strategiset kulmakivet

### Missio

Yhdistyksen tarkoituksena on kristillisesti ajattelevien yrittäjien keskinäisen yhteistoiminnan kehittäminen ja ylläpito, yrittäjyyteen kannustaminen ja jäsenyritysten toimintaedellytysten parantaminen.

### Visio

Merkittävä osa kristillisesti ajattelevista yrittäjistä on jäsenenä aktiivisesti mukana yhdistyksen toiminnassa mm. hyödyntämällä jäsenkuntamme palveluja ja suosittelemalla niitä kolmansille osapuolille. Jäsenkunnan tieto-taitoa ja kokemuksia hyödynnetään ja jaetaan toisille mm. yhteisissä tapahtumissa ja seminaareissa.

### Arvot

Kristilliset arvot, yhteisöllisyys ja kokemusten jakaminen, toisten kunnioittaminen, avoimuus ja vastuullisuus.

# Tämän vuoden yrittäjäpäivät Hotelli Ellivuoressa

Ilmoittaudu etukäteen osoitteessa [www.yrityspäri.fi](http://www.yrityspäri.fi) tai sähköpostilla [yrityspäri@luukku.com](mailto:yrityspäri@luukku.com).

Vuoden 2017 yrittäjäpäivät pidetään Hotelli Ellivuoressa, Ellivuorentie 131 38130 Sastamala, [www.ellivuoresort.fi](http://www.ellivuoresort.fi). Satakuntalaiset yrittäjäjäsenemme ovat pääroolissa päivien ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa. Yhteyshenkilöinä toimivat Heikki Hiltunen ja Aarne Vesamäki. Ohjelman suunnittelussa on mukana Jaakko Ansaharju.

Ellivuori Resort tarjoaa maineikkaan ja monipuolisen ympäristön sekä henkiseen, hengelliseen että fyysiseen virkistykseen. Uskomme, että päivistä tulee antoisat ja kaikki puolin palkitsevat, niin kuin aina ennenkin ovat yrittäjäpäivät tehneet.

Vaikka Ellivuori tunnetaan parhaiten ehkä talvisista laskettelurinteistä, tarjoaa hotelli monipuolisia mahdollisuuksia kaikenlaiseen fyysiseen kunnon ylläpitoon ja kehittämiseen. Aktiviteetteja on tarjolla yllätykseen saakka alkaen Highparkista, kuntojoogasta, hohtokeilauksesta aina minigolfiin ja savusaunaan. Puhumattaakaan hienoista juoksu- ja patikointiradoista. Ellivuoren ylpeys on Lakeside Golf-rata, josta on jo varaus tehtykin perjantapäivälle kaikille reikäpelistä kiinnostuneille.

Ellivuori räätälöi myös ryhmille eri tilauksesta erilaisia kuntoaktiviteetteja. Hotellin mainiot ravintola- ja kokoustilat pitävät huolen siitä, että kokoukset ja luennot onnistuvat hyvin.

**Yksityiskohtainen kutsu tarkkoine ohjelma- ja hintatietoineen ja ajankohtineen lähetetään jäsenille viikolla 31 elokuun alussa. Hyvin alustava ohjelmarunko on jo suunniteltu, mutta sitä tarkennetaan kesä-heinäkuun aikana.**

Alustavia ohjelmavaihtoehtoja on suunniteltu seuraavasti:

## **Perjantai 1.9.2017**

- masters-golfturnee tai Pirunvuorivaellus, rantasauna tai savusauna, palju, grillausta ja yhteislaulua iltahartauksineen.

## **Lauantai 2.9.2017**

- aamuhartaus, luento työhyvinvoinnista, päälluento yritysanalyysi yrityksen toiminnan kehittämisen välineenä, yhdistyksen kokous, tutustuminen robottinavettaan, tutustuminen saippuakauppaan, savusauna tai rantasauna, palju, yhteinen iltahetki hartauksineen.

## **Sunnuntai 3.9.2017**

- kirkonmenot, Pyhän Olavin kirkkoon tutustuminen, lähetyslounas.

## **TERVETULOA 2017 YRITTÄJÄPÄIVILLE**

### **Yhteyshenkilöt**

Heikki Hiltunen,  
[heikki.hiltunen@porinkirjakauppa.fi](mailto:heikki.hiltunen@porinkirjakauppa.fi), 040-5245833

Aarne Vesamäki,  
[aarne.vesamaki@gmail.com](mailto:aarne.vesamaki@gmail.com), 040-7334815

Ks. myös [www.yrityspäri.fi](http://www.yrityspäri.fi)

Teksti Elina Nieminen, Heinolan Yrityssuunnittelu Oy

# Taloushallinnon ajankohtaiskatsaus

## Kansallinen tulorekisteri

Kansallinen tulorekisteri aiotaan ottaa käyttöön vuonna 2019.

Tulorekisteri tulee sisältämään kaikkien kansalaisten tulotiedot, mm. Verohallinto, Kela, vakuutusyhtiöt ja työttömyyskassat käyttävät rekisteriä omiin tarpeisiinsa.

Aluksi rekisteriin kerätään tiedot vain palkkatuloista, rekisterin käyttö laajenee vaiheittain, seuraavassa vaiheessa lisätään myös eläke- ja etuustulot.

Tiedot ilmoitetaan ajantasaisesti, 5 päivän kuluessa maksusta.

Tällä hetkellä työnantajat ja tilitoimistot ilmoittavat palkkatiedot palkansaajille ja työnantajille palkkakausittain, eläkevakuutusyhtiöön joko kuukausittain tai vuosittain, verohallintoon, tapaturmavakuutukseen ja työttömyysvakuutusrahastoon vuosittain. Lisäksi tietoja ja todistuksia toimitetaan tarvittaessa erilaisia etuuksia ja korvauksia varten pyydetessä, myös tilastointia varten.

Rekisteri tulee yksinkertaistamaan ilmoittamista, sillä rekisterin myötä yksi ilmoitus palkoista riittää. Erilaisten palkkatodistusten tekeminen loppuu, viranomaisen saa tarvitsemansa tiedot rekisteristä.

Rekisteri tulee poistamaan veronpalautukset ja jäännösverot suurimmilta osin, osa veroista johtuu muista kuin palkkatuloista esimerkiksi osingoista, yritystuloista tai maatalouden tuloista. Kaupan ala ei ole muutokseen tyytyväinen, vaikka ajantasainen verotus tasaa ostovoimaa kuukausitasolla. Kaupan alalle joulun ajan sesonki on suuri piikki myynnissä, sitä

on lisännyt veronpalautusten maksatus joulukuun alussa. Nähtäväksi jää, kuinka suuri vaikutus tulee olemaan, kun näillä näkymin viimeisen kerran palautuksia maksetaan joulukuussa 2018.

Hankkeen ensisijainen tarkoitus on helpottaa yritysten hallinnollista taakkaa. Samalla esimerkiksi etuuksia hakevan kansalaisen ei tarvitse enää toimittaa paperisia todistuksia hakemusten liitteeksi.

## Yrittäjän sairauspäiväraha

Yrittäjällä on mahdollisuus saada sairauspäivärahaa Kelasta. Kela korvaa sairauspäivärahan omavastuuajan jälkeen, joka on yel-vakuutetulla yrittäjällä sairastumispäivä ja sitä seuraavat kolme arkipäivää, jos yrittäjällä ei ole yel-vakuutusta, omavastuu-aika on sairastumispäivä ja sitä seuraavat yhdeksän arkipäivää.

Yel-vakuutetun sairauspäiväraha määräytyy yrittäjän eläkevakuutuksen vuosityötulon mukaan. Tämä tulee yllätyksenä monelle yrittäjälle, jotka ovat maksuissa säästäkseen, ottaneet vakuutuksen pienellä työtulolla. Yrittäjän yel-työtulon tulisi siis vastata todellista työpanokseen perustuvaa tuloa, koska varsinaisella nostetulla palkalla ei sairauspäivärahoja lasketa.

Yrittäjille on tarjolla lisäksi myös erilaisia vapaaehtoisia vakuutuksia, korvauksella voi palkata apu-työvoimaa sairausloman ajalle.

Jos kyseessä on tapaturma, korvauksen maksajana on vakuutusyhtiö. Tapaturmavakuutus korvaa ansionmenetyksen lisäksi myös sairauden hoidosta aiheutuneita kuluja,

esimerkiksi lääkäriaseman palkkiot, lääkkeet ja sairaalan hoitopäivämaksut. Erona Kelan maksamaan korvaukseen, vakuutusyhtiöt maksavat korvauksia jokaiselta päivältä, Kela vain työpäiviltä.

Aikaisemmin yrittäjä pystyi hakemaan korvausta molemmista yhtä aikaa, sekä vakuutusyhtiöstä, että Kelasta. Vuoden 2015 alusta voimaan tullut laki muutti käytäntöä, nykyään vakuutusyhtiö maksaa korvauksen ansionmenetyksestä ja jos se jää Kelan maksamaa päivärahaa pienemmäksi, Kela maksaa erotuksen. Samaan aikaan yhtenäistettiin lakia, jossa määrätään, että tapaturmavakuutuksen työtulo ei voi olla suurempi, kuin yel-työtulo. Käytännössä usein vain vakuutusyhtiö on maksajana.

## Perhevapaakorvaus ja vuosilomakustannuskorvaus

Toukokuusta 2017 alkaen on työnantajalla mahdollista hakea Kelasta perhevapaakorvausta.

Korvaus on suuruudeltaan 2500 euroa ja se on kertaluontoinen. Edellytyksenä on, että työnantaja maksaa palkkaa äitiyslomalle jäävälle naispuoliselle työntekijälle, vähintään kuukauden ajan äitiysvapaan ajalta. Lisäksi työsuhteelle on määritelty ehtoja, työsuhteen pitää olla kestänyt vähintään kolme kuukautta ennen äitiysvapaan alkamista ja että työsuhteestä vähintään vuoden.

Perhevapaakorvauksen on tarkoitus vähentää työnantajalle koituvia kustannuksia erityisesti naisvaltaisilla aloilla ja lisätä naisten palkkaamista, sekä tasa-arvoa.

Vuosilomakustannuskor-



vaus on ollut voimassa jo vuodesta 1994, mutta se on jäänyt monelta työnantajalta huomaamatta.

Työnantaja, joka on velvolinen maksamaan työntekijälle lomapalkkaa tai lomakorvausta äitiys-, isyys-, erityisäitiys- tai vanhempainvapaan perusteella kertyneestä vuosilomasta, voi hakea Kelasta vuosilomakustannuskorvausta. Vuosilomakustannuskorvausta maksetaan 2,5 päivältä jokaiselta kalenterikuukaudelta, joilta työntekijälle on kertynyt vuosilomaa äitiys-, isyys-, erityisäitiys- tai vanhempainvapaan perusteella ja joilta vanhempainpäivärahaa on maksettu vähintään 14 päivältä.

## Sairasvakuutusmaksun oikaisu

Työnantaja maksaa verottajalle maksamistaan palkoista sairavakuutusmaksua (ent. sosiaaliturvamaksu = 1,08 %). Kun työnantaja maksaa työntekijälle esimerkiksi sairausajanpalkkaa, tai palkkaa perhevapaan ajalta, on työnantaja oikeutettu oikaisemaan sairavakuutusmaksuaan, saatuaan korvauksen Kelalta.

Nykyinen korjausmenettely on, että seuraavan kuukauden oma-aloitteisten verojen ilmoitukselle merkitään vastaavasti pienempi summa maksettavaa sairavakuutusmaksua.

Teksti ja kuvat Jaakko Ansaharju

# Yrittäjä, huolehdi henkisestä ja fyysisestä kunnostasi

***K***ehomme tarvitsee energiaa ihan joka päivä, jotta keho jaksaa toimia energisenä aamusta iltaan. Sen vuoksi on todella tärkeää syödä säännöllisesti. Ruokalautaselta tulisi löytyä myöskin paljon kasviksia ja juureksia; aamupalalla on suuri merkitys päivän aloitukseemme.

Ruoka antaa energiaa päiväämme, säännöllinen ruokailu pitää verensokerimme tasaisena, suolisto toimii säännöllisesti ja jaksamme joka päivä.

Näin toteavat hyvinvointiyrittäjät Anneli Kulju ja Mirva Partanen kuin yhdestä suusta. He edustavat kollegoina PM-Finland-nimistä yhtiötä, joka tuo maahan hyvinvointituotteita ja toimii Suomessa verkostomarkkinointirakenteella. Mirva piti esitelmän viime syyskuussa yrittäjäpäivillä Kiipulassa suoliston toiminnan tärkeydestä.

Oikealla ruokavaliolla ja laadukkailla vitamiineilla voimme saada ihmeitä aikaiseksi kehossamme! Tämän päivän yrittäjät työskentelevät paineen ja kiireen alla, yrittäjä miettii yrityksen asioita lähes 24/7. Yrittäjän elämä on kokonaisvaltaista ja kiireistä palaverista ja työkohteesta toiseen menemistä. Pitää muistaa laskuttaa, palvella, vastata puhelimeen, lähettää paketteja, toimittaa tuotteita ja samalla pitäisi vielä jaksaa olla energinen ja iloinen asiakaspalvelija. Tällöin usein unohdamme huolehtia omasta henkisestä ja fyysisestä itsestämme. Yleensä ensimmäinen, mikä unohtuu,

on säännöllinen ruokailu, minkä seurauksena käydään kiireessä ulkona syömässä valmisruokaa. Tai jätetään ruokailematta kokonaan ja korvataan kahvikupposella pitkin päivää. - Yöpuullekin mennään illalla kuin lennossa, ei ehditä rauhoittua, yöunet jäävät liian lyhyiksi ja aamulla aamu aloitetaan taas kahvikupposella.

Tunnistatko kuvastusta tyylistä omia työpäiviäsi. Valitettavasti tällainen elämäntyyli vaikuttaa jaksamiseesi, suoliston toimintaasi, kehon aineenvaihduntaan, hormonitoimintaan ja juuri niihin tärkeisiin yöhäisiin.

## Yksinkertainen muistisääntö

Mirva Partanen piirtää yksinkertaisen kolmion, joka kuvaa hyvinvoinnin dimensioita. Kolmion yläkulmassa on UNI, vasemmassa kulmassa LIIKUNTA ja oikeassa kulmassa HENGITYS. Kolmion keskellä on avainpaikalla OIKEA JA RAVITSEVA RAVINTO. Hyvinvointia ohjaa ja sen edellytyksenä on HENKINEN TASAPAINO, positiivinen asenne ja mieli. Kuvatut dimensiot eivät ole erillisiä, toisistaan riippumattomia tekijöitä, vaan tiukassa riippuvuussuhteessa toisiinsa. Joku niistä saattaa olla toisen vaikutin tai seuraus.

Kaiken kaikkiaan kysymys on kokonaisvaltaisesta mielen ja kehon hyvinvoinnista, jotka molemmat ovat hyvän elämän perustekijöitä. Samalla suuria vaikuttimia meidän vointiimme ja jaksamiseemme, työte-

hoon ja aikaansaamiseen sekä motivaatioon ja luovuuteen.

## Tunnista oireet

Tyypillisiä oireita kokonaisvaltaisesta kehon ja mielen tasapainotilasta tai sen puutteesta voi tunnistaa omassa elämässään. Varmasti jokainen tuntee kehossaan erilaisia tuntemuksia, mutta tukkoisessa arjessa niihin keskittyminen ja pysähtyminen vaativat energiaa, joka ei tahdo aina riittää muuhun kuin työasioiden kiireelliseen hoitamiseen. Ensimmäinen oire on aika usein unen saannissa, katkeilevassa unessa ja yleensä unen laadussa. Levolle mennessä ylikierroksilla käyvä kone ei tahdo oikein rauhoittua, ja kun vihdoinkin saa unen päästä kiinni, voi yön mittaan havahtua ja viettää eripituisia unettomia hetkiä. Toinen tunnistettava oire on aamuväsymys. Unihäiriöt vaikuttavat suoraan väsymykseen, mutta myös muodollisen pitkän unenkin jälkeen voi tuntea haluttomuutta nousta päivän töihin.

Mahdollinen oire on tilanne, jossa kokee olevansa herkkä kaikille tulehdustaudeille. Sairauskierre käy päälle ja kunto ei ehdi palautua tarpeeksi sairauden jälkeen.

Kiusallinen oire on suolen toimimattomuus. Jos sinulla on suolen puolesta asiaa vessaan vain kerran viikossa, ja asiasta aiheutuu sinulle stressiä, on luonnollinen ravinnonkierto pielessä. Suolistohäiriöt ovat hankala asia, joka kaikkine oireineen aiheuttaa kunnan alentumista, työtehon vähe-

nemistä ja myös henkisellä puolella haluttomuutta.

Joskus havahtuu miettimään, kuinka minä aktiivisesti hoidan fyysistä kuntoani. Milloin viimeksi kävin lenkillä tai sauvakävelyllä. Onko minulla mitään säännöllistä kaksi-kolme kertaa viikossa tapahtuvaa liikunta-aktiiviteettia. Liikunnan vähäisyys, vaikkakin yhteiskunta liputtaa säännöllisen liikunnan puolesta, on enemmistön kohdalla tosiasia. Liikunnan vähäisyyteen on satoja syitä, yksi yleisimmistä on kuviteltu ajan ja tarmon puute työkiireiden takia.

Vielä on yksi ikävä asia, jonka usein havaitsemme "liian myöhään". Se on vyötärölle ihon alle levittäytyvä rasvakerros, joka tukevoituu vuosien mittaan. Ylipaino on meidänkin kansantauti ja helppo on sanoa, että se on useimmiten seurausta tässäkin jutussa kuvatuista elämäntavoista, nimittäin vääristä ruokailutavoista ja huonosta ravinnosta sekä liian vähästä liikunnasta. Ylipaino on kuntoa heikentävä ja motivaatiota syövä tekijä, joten suorituskeskeisessä työelämässä se ei ole kiva kaveri.

## Oikea ravinto ja sen määrä oleellisia

Anneli ja Mirva ovat oikean ravitsemuksen puolestapuhujia ja asiantuntijoita. Ravinnon laadun lisäksi kyse on ravinnon määrästä. Syömme herkästi epäkelvoo ruokaa ja liian suuria määriä. Koska nykyajan eri tavoin tehoviljelty ja pitkälle käsitelty elintarviketeolli-



FitLine-tuoteperhettä



Hyvinvoinnin sanansaattajat Mirva Partanen ja Anneli Kulju

suus tuottaa ravintoa, joka ei sisällä tarpeeksi kaikkia niitä osatekijöitä, joita elävä keho kaipaa, jää ravitsemuksemme usein alamittaiseksi.

Jotta ravinto olisi hyvää, sen pitää tunkeutua solutasolla saakka, siis imeytyä hyvin, ja auttaa ensin korjaamaan tarvittavat solut ja sen jälkeen tuottamaan ainesosia, joita keho tarvitsee korjatakseen itsensä ja uudistuaakseen. Nykyajan kiireessä kaupasta hankittu ravinto ei välttämättä sisällä kaikkia uudistavia ja korjaavia ainesosia tarpeeksi.

Jotta ravinto kulkeutuu solun korjaamiseen ja uudistumiseen, tarvitaan vitamiineja, kivennäis- ja hivenaineita, maitohappobakteereja, ruoansulatusentsyymejä ja kuituja. Jokaisella ainesosaryhmällä on oma tehtävänsä kehossa. Vitamiinit varmaan tunnettuja hyvin. Nykyaikana puhutaan paljon B12-vitamiinista, jota tarvitaan nopeasti

uusiutuvien solujen, kuten veren valko- ja punasolujen muodostuksessa sekä hermosolujen toiminnassa.

Kivennäis- ja hivenaineet pitävät kehon moottorin kunnossa, esim. magnesium on tarpeellinen sydämen ja verenkiertoelimistön terveyden vaalimisessa. Mangaani taas auttaa estämään väsymystä ja edistämään lihasrefleksiä. Kullakin kivennäis- ja hivenaineella on oma tehtävänsä ihmisen luuston, lihasten, hermoston ja elinten rakenteessa, aineenvaihdunnassa ja toiminnassa. Niiden määrät ja suhteet elimistössä ovat tärkeitä terveyden ylläpidossa. Liian pienet määrät voivat aiheuttaa vakavia terveyshaittoja ja toisaalta liian suuret määrät voivat aiheuttaa myrkytyksiä.

Maitohappobakteereja tarvitaan saamaan aikaan terveydelle hyödyllisiä vaikutuksia tasapainottamalla suolistomi-

krobistoa. Ruoansulatusentsyymit ovat rakenteeltaan proteiineja. Niiden tehtävä on pilkkoa ravintoaineita, jotka voivat sitten imeytyä ohutsuolesta eteenpäin elimistöön.

Monimuotoiset kuidut edistävät suolen toimintaa, mutta muokkaavat myös sokeri- ja rasva-aineenvaihduntaa terveyttä edistävään suuntaan.

### Suoliston merkitys

Suoliston oikea toiminta kehossa on elintärkeää. Mirva Partanen sanoo, että suoliston tehtävä on lajitella se ravinto, jonka lusikoimme ja haarukoimme suuhumme, imeytyy ohutsuolessa, sekä turhaksi jätteeksi, joka poistuu kehostamme paksusuolen kautta. On helppo ymmärtää, että jos tässä "läpivirtausputkessa" on häiriöitä, elämän laatu huononee. Jos tunget järjestelmään vääriä aineita, tai sieltä puuttuu tarpeellisia

ainesosia, syntyy häiriöitä. "Terveys lähtee suolistosta" toteaa Mirva lakonisesti.

### Täältä saa apua

Annelilla ja Mirvalla on kaupan lisä tuotteita ja muita hyvinvointipaketteja, jotka korjaavat ja auttavat kuvattua ravintotilannetta. FitLine-tuoteperheessä löytyy erilaisia ratkaisuja eri tilanteisiin. Tuotteet ovat nestemäisessä muodossa, jolloin imeytyminen kehon ja solujen käyttöön on tehokkaampaa. Tuotteiden käyttö normaalin ravinnon lisänä tukee siis optimaalista ravinteiden saantia kehossa. - Yrittäjät ovat valmiita auttamaan henkilökohtaisesti asiakasta oman ravitsemussuunnitelman laadinnassa ja sen aikana. Tuotteet löytyvät mm. verkosta [www.pundo.fi](http://www.pundo.fi). Anneli Kuljun tavoitat puhelimesta 045-270 6055.

Teksti Aarne Vesämäki, kuvat eri matkalaisilta

# Raportti Vietnamin yritysvierailumatkasta

**Vuoden 2017 yritysvierailumatka tehtiin huh-tikuussa ja kohteena oli Vietnam. Matkalle osallistui 23 jäsentä ja oppaaksi saimme Thuyn. Matka tehtiin pääsisäisen aikaan, jolloin yrittäjiltä kului mahdollisimman vähän työaika. Kohde- maassa turismin sesonki oli juuri päättynyt ja näin myös matkan hinta saatiin pysymään kohtuullisena.**

Matkasimme Helsinki-Vantaalta ensin Istanbuliin kiirastorstai-iltana. Koneen vaihdon jälkeen suuntasimme itään, teimme välilaskun Hanoissa ja saavuimme perjantai-iltana Ho Chi Minh kansainväliselle lentokentällä, kohteemme oli siis Saigon. Lentoyhtiöksi olimme valinneet Turkish Airlinesin - yhtiö oli vuoden 2016

Euroopan paras lentoyhtiö. Saimme todeta, että palkinto oli mennyt ilmeisen oikeaan kohteeseen. Saigonissa meitä oli vastassa oppaamme Thuy. Hän oli saapunut kohteeseen jo pari viikkoa aikaisemmin.

Thuy on syntynyt Vietnaminissa. Hän on viitisen vuotta sitten muuttanut Suomeen. Thyin laajaa verkostoa hyödyntäen olimme saaneet laadituksi matkaohjelman, johon sisältyi useita yritysvierailuja, mielenkiintoisia kulttuurikohteita ja mukavaa paikallisten makujen ja ihmisten seuraa.

## Ihmiset

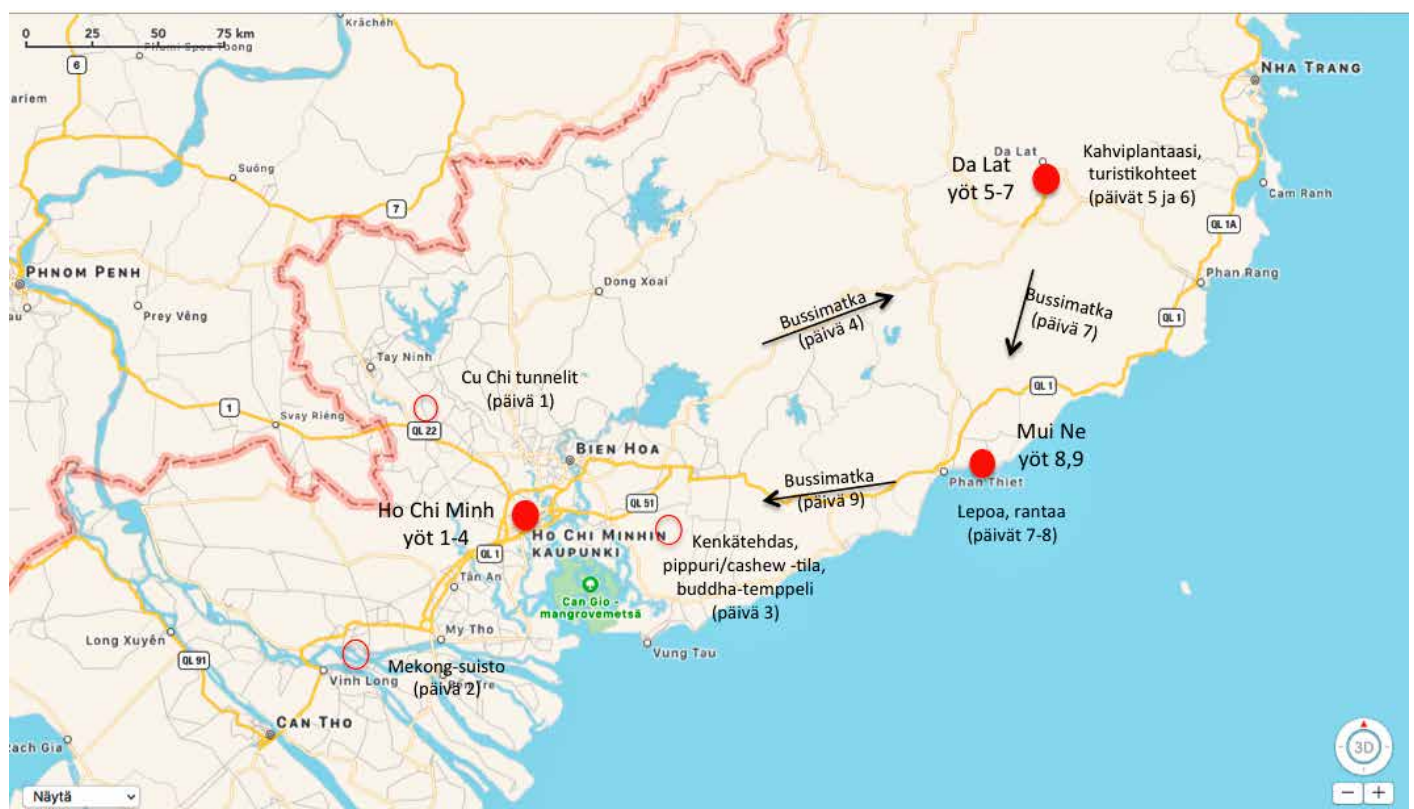
Paikalliset ihmiset osoittautuivat erittäin ystävällisiksi. Saimme kohdata monia paikallisia henkilöitä. Parhaiten opimme tuntemaan paikalliset bussiooppaamme. Saigo-

nissa meillä oli oppaana Mr X. Hän oli katolinen ja kiinnostunut musiikista. Saimme viettää hänen kanssaan useita mukavia hetkiä. Toinen läheisempi tuttavuus oli meitä Da Latin alueella avustanut opas, Ms Y. Hän oli buddhalainen. Bussikuskinamme oli jäätävähärmöinen, hiljainen mies. Työnsä hän teki kiitettävällä tavalla, mutta seuraamme hän ei liittynyt pyynnöistä huolimatta. Annoimme ilmeisen hyvän kuvan suomalaisista.

Yksi mieliin jäänyt tuttavuus oli eräs sotainvalidi. Istuessamme rantakahvilassa Mui Ne:ssä, hän tuli myymään tupakkaa. Huomasimme miehen oikean käden olevan poikki ja kysyimme tähän syytä. Saimme hänet toviksi seuraamme ja hän kertoi omaa tarinaansa – ja samalla maan historiaa. Mies oli me-

nettänyt kätensä taistellessaan Pol Potin hirmuhallintoa vastaan Kamputseassa. Äitinsä hän oli menettänyt Amerikan sodan aikana amerikkalaisten surmaamana – sota tunnetaan meillä paremmin Vietnamin sotana. Miehen aikamiespoika on vammainen ja asuu paikallisessa sairaalassa. Eläntönsä mies saa turisticaikana myymällä turisteille tupakkaa ja muuna aikana myymällä arpoja paikallisille. Mies sanoi olevansa tyytyväinen elämäänsä – on rauha ja hän on terve.

Ravintoloissa havaitsimme upealla tavalla sen, millainen ystävällisyys ihmisistä huokuu eurooppalaisia kohtaan. Heti, kun heille selvisi, että emme ole venäläisiä, muuttui asenne vielä astetta ystävällisemmäksi.



Reitin karttaan tyyllitteli Timo Jokela.





DaLatin luterilaisessa kirkossa yhteinen musiikkitervehdys, kirkkoherra äärimmäisenä oikealla.

## Historiaa

Maan lähes 1000 vuoden itsenäisyys päättyi, kun Ranska otti alueen siirtomaaherruutensa 1800-luvun lopulla, syntyi Ranskan Indokiina. Vierailimme Vietnamin keisarikunnan viimeisen keisarin kesäpalatsissa, Bao Dai King Palacessa, joka sijaitsee Da Latissa. Keisari itse pakeni Ranskaan, kun valloittajat saapuivat.

Tämä aika päättyi toiseen maailmansotaan, jonka jälkeen maa oli yhtäjaksoisesti sotatilassa vuoteen 1975 asti. Toisen maailmansodan päättymisen jälkeen käytiin ensin Indokiinan sotaa vuoteen 1956 asti, jonka jälkeen maa jaettiin Laosiin, Kaputseaan sekä kommunistiseen Pohjois-Vietnamiin ja antikommunistiseen Etelä-Vietnamiin. Vietnamiitotivat keskenään Vietnamin sodassa – tai kuten paikalliset konfliktia kutsuvat, Amerikan sodassa. USA tuki etelää ja pohjoisessa oli kommunistinen kansa, joka halusi

yhdistä maan. Sota päättyi, kun USA vetäytyi 1975. Vasta muutama viime vuosi on ollut rauhan ja uudelleen rakentamisen aikaa.

Saimme tutustua paikalliseen historiaan, kun vierailimme Cu Chin tunnelialueella. Matkalla kuulimme oppaalta kattavan kuvauksen Amerikan sodan ajoista. Aikaa tuon sodan päättymisestä on vasta noin 40 vuotta. Tunneleissa kontatessamme saimme konkreettisesti huomata, miten ihmisen tahto selviytyä antaa kekseliäisyyttä. Vietkongin sissit kaivoivat aikanaan maan alle satoja kilometrejä tunneleita, joiden avulla he sotivat tehokkaasti amerikkalaisia vastaan. Lukuisat sotakuvat oman lapsuuden ajalta nousivat elävinä mieleen alueeseen tutuessamme. Sissien kanssa oli pakko olla sovussa: jos et ollut, tulit tapetuksi sissien taholta. Jos taas olit sissien puolella, uhkana olivat amerikkalaiset. Nyt maa on kommunistinen kapitalistimaa.

Kaputsean sodan mainingit

olivat edelleen ilmassa. Pol Potin hirmuhallinnon ja Vietnamin tukeman Phom Penhin hallinnon aika sotineita veteraaneja kulki keskellämme.

## Sosiaaliturva

Vietnamilaiden sosiaaliturva perustuu perheverkostoon. Vanhukset hoidetaan lasten tukemana ja lapset hoidetaan aikuisten tukemana. Sairaanhoido tulee kustantaa itse. Sotiin osallistuneet saavat pientä eläkettä. Koko elämä perustuu yritteliäisyyteen ja toisten turvaan. Vammaisia ei hoida kukaan, jos perhe on köyhä. Turistin antama seteli saattoi olla kerjäävälle vanhukseksi koko kuukauden elantoon riittävä raha. Tämän muistaminen tuo mieleen Mekong-joen rannalla istuvan vanhan naisen.

Koulutuksen kukin maksaa itse. Koululaisilla ei ole terveydenhuoltopalveluja saati ilmaista kouluruokaa. Matkat kuljetaan parhaaksi löydetyllä tavalla, usein jalkaisin tai skootterilla. Luostareilla on

joitakin sisäoppilaitoksia. Jos perhe muuttaa toiseen provinssiin, niin tällöin koululaiset helposti putoavat pois koululaisen kirjoista ja siirtyvät työelämään. Tapasimme yhden tällaisen koulupudokkaan perheen taukopaikan kahvilan pitäjänä.

Muutama ”onnekas” nainen on saanut aikanaan lapsen amerikkalaiselle sotilaille. Heille USA on antanut aikanaan tuntuvan korvauksen. Sillä on rakennettu usein komea talo. Talossa asuu kuitenkin aivan samanlainen vähätuloinen niukka elämää elävä perhe kuin viereisessä röttelössä.

## Uskonto

Vietnam on moniuskonnollinen - tai moniuskonnoton maa. Suurin osa kansalaisista on virallisesti uskonottomia, buddhalaisia on vajaat 10%, katolisia reilu 5% ja protestantteja noin 1% kansalaisista. Kun väkimäärä on luokkaa 90 miljoonaa, niin siitä tuo 1% protestantteja on lähes



Keskustelua kahvista, oikealta järjestelijä ja tulkki Thyi, tilan omistaja, kahviagentti, matkajohtaja Aarne, maistattaja.



Kahvipapuja kypsymässä.

yksi miljoona!

Meillä oli mahdollisuus tutustua kahteen buddhalistemppeleihin. Saimme molemmissa hyvät opastukset. Opimme, että kaavun värillä on merkitystä. Samoin kuulimme munkin päivittäiset rutiinit, jolla aika saatiin kulumaan: työtä, rukoilua ja mietiskelyä.

Pääsimme vierailemaan kahteen luterilaiseen kirkkoon. Latin vähemmistökansan kirkolla oli menossa talkoot-pihan kunnostustyöt. Täällä kirkkokansa koostuu lähes pelkästään Latilaisista. Latin vähemmistökansan erikoispiirre on se, että naiset johtavat perhekuntia. Da Latin kirkolla taas oli koolla reilut

100 opiskelijaa – opiskelutäysin omilla varoilla. Oppilaista tuli seurakunnan sanan julistajia. Täällä vietimme mieliinpainuvan hetken, kun saimme kertoa opiskelijoille terveiset Suomen seurakunnalta.

Da Latin johtavan pastorin mielestä buddhalaisuus ei ole uskonto, se on filosofia. Tämä

mies muuten oli viettänyt vankeudessa joitakin aikoja uskonsa tunnustamisen vuoksi.

Itse pidimme matkalla hengellisyyttä yllä jokapäiväisten hartauksien muodossa. Monessa paikassa viritimme ilmoille vahvan virren veisuun ja aina saimme kannustusta kuulijoiltamme.

## Liikenne

Alkuvaikutelma Saigonin liikenteestä oli kaaos. Hetken asiaa tarkasteltua huomasi, että se olikin joustava, tehokas, taloudellinen ja toiset huomioiva kokonaisuus. Saigonissa on miljoonia skoottereita, joita hyödynnetään kaikkeen liikkumiseen ja kaiken liikkuttamiseen: siirtymiseen, kuljetukseen, cruissailuun, perhematkailuun. Skootterin kyydissä kulkee jääkaappi, rakennuslevy, viisihenkinen perhe, päivän kalansaalis, jäälohkare, elävä sika ja paljon, paljon muuta.

Skoottereiden juohevaa kulkua oli ilo katsella. Risteyksissä jokainen tiesi ennalta toisten aiheet ilmiömäisellä tavalla. Liikennevalot olivat ohjeelliset, mutta niitä noudatettiin sopivalla tavalla. Muu liikenne huomioitiin hyvin. Katua ylittävä jalankulkija



Kahvin maistelua, paikallinen maistattaja äärimmäisenä vasemmalla.

sai edetä turvallisesti, kunhan eteni vakionopeudella eikä muuttanut suuntaa. Tähänkin tottui.

Taksit soluivat muun liikenteen mukana hyvin. Turvavyöt tosin olivat tiukasti kiinni penkin alla, jotta niitä ei edes vahingossa repinyt käyttöön. Taksi oli hyvin edullinen kulkutapa.

Bussilla matkatessamme keskinopeus oli noin 50 km/h-valtateilla liikenne oli ajoittain hyvinkin ruuhkaista. Valtaosin tiestö oli surkeassa kunnossa. Äänimerkin kuullessa oppi tuntemaan sen merkityksen. Kolme nopeaa kertoi varoituksesta ja yksi pitkä siitä, että nyt täältä tullaan. Bussimme oli hyvä, ilmastoitu ja mukava.

Maahan on rakenteilla valtatieverkosto, jota rahoitetaan tietullein. Kun se valmistuu, niin yhteydet maan eri osien välillä paranevat huomattavasti.

Pääsimme tutustumaan myös vesiliikenteeseen vieraillessamme Mekong-joen suistoalueella. Vanhan ajan soutuveneillä etenimme pitkän kanavia mukavasti veden



*Mekongjoella, laiva on asukkaan koti ja työpaikka.*

pintaa viistäen. Isomman matkan kuljimme moottoriveneellä, joita suistoalueella oli todella paljon. Paikalliset venekansalaiset asuvat veneissään ja koko heidän elämänsä on veden varassa. Venekansa on pääasiassa kiinalaisvähemmistöä, joka joutui sotien jälkeen väistymään.

### Käsityö

Teollistuminen on maassa menossa. Liika automatisointi johtaisi maan kaaokseen. Nyt käsityö ja näin ihmisten käyttäminen työvoimana on vallalla. Tästä saimme hyvän kuvan, kun vierailimme Viet A Chau -kenkätehtaalla. Suuria määriä kenkiä val-

mistui käsityönä kuudessa tehdasrakennuksessa. Kuumimme, että tuotteiden kirjo on niin suuri, että koneilla tehtynä lajin vaihto kestäisi niin kauan, että käsityö voittaa. Tehtaan työntekijät ovat jopa kolmannessa polvessa vakiotyöläisiä. Hämmästyttää, miten monta työvaiheita halvassakin jalkineessa on ennen kuin se lähtee myymälään. Huomasimme, että käsityövaltaisessa työssä laatu tulee hyvin valvottua.

Toinen mielenkiintoinen käsityökohde oli Da Latisa, missä tutustuimme todelliseen käsityökeitaaseen, XQ villageen. Paikka oli suuri alue, jossa yksittäiset käsityöläiset tekivät taidetta. Mielenkiintoisimmaksi itselleni jäin prosessi, jossa useiden taiteilijoiden ketju tuotti uskomattoman hienoja silkkitauluja. Ensin aiheen visualisoi graafikko, sitten työn käsitteli neulottaja. Kolmannessa vaiheessa aihetta työstivät värisuunnittelijat, jotka tuottivat erilaisia variaatioita aiheesta. Lopulta taiteilija työsti silkkilangalla teoksen.

Myös Mekong-joella tutustuimme käsityön voimaan, kun seurasimme, miten riisistä tehtiin monenlaista. Riisipaperista tehtiin makeisten ja



*Vierailukohde kenkätehdas, pihanna Thuy sekä tehtaan johto.*



*Mui Ne, kalatorilla aamulla kello 6, kalastajat saapuvat ja lajittelu alkaa.*

ruokien pohjia sekä taidetta. Riisistä sai myös paukkurisiä tai alkoholia. Paikallinen kookospuu työsty taitavissa käsissä monenlaisiksi esi-

neiksi – sekä taiteeksi, että käyttötarvikkeiksi.

Mui Ne:ssa pääsimme tutustumaan ihan oikeaan käsityöhön. Jokainen meistä

sai nauttia vajaan tunnin siitä, miten paikallinen hieroja-ammatilainen teki työtään. Myös jalkahoito oli asiantuntevaa. Eikä maksanut turhan paljoa.

## Kalastus

Mui Ne:ssa, aamulla heti viiden jälkeen ajoimme rannalle seuraamaan, kun kalastajat



*Mui Ne, kuhinaa kalatorilla auringon nousun aikaan.*



*Painuttiin niin pitkälle, missä pippuri kasvaa.*



*Marjo, pippuri- ja pähkinätilan omistaja sekä Heikki - kasvien uudet omistajat.*

saapuivat saaliineen mereltä. Koko yön ajan merellä näkyneet valopisteet saapuivat rantaan. Saaliina saadut mitä merkillisemmän muotoiset kalat, äyriäiset, nilviäiset ja kotilot käsiteltiin heti paikalla. Kalatorilla oli kalastajan perhekunta vastassa. Kukin laji koottiin omiin astioihin. Osa päästettiin takaisin mereen tarpeettomana. Lajitellut tuotteet myytiin heti joko tukkureille tai suoraan ravintoloitsijoille, jotka olivat – joka aamuksen tavan mukaan – saapuneet ostoksille.

Meren läheisyys tuottaa isolle joukolle asukkaita perustoimeentulon. Kalastajat, kauppiat, ravintoloitsijat ja tarjoilijat saavat päivittäisen elantonsa merestä. Täällä havaitsimme myös jääkaupiaan perinteisen kulkuneuvon kanssa: skootterin kyydisä kulkee myös jäätankokasa,

vaikka hellesäässä.

Mekong-joella venekansa elää sekä kalasta että muusta elintarvikkeesta. Floating Marketissa, vesitoreilla, laivan mastoon on kussakin veneessä nostettu malli siitä, mitä veneessä on myytävänä. Tarjolla on kaikkea maatalous- ja merituotetta, vihanneksia, hedelmiä, kukkia ja kalaa.

### Maatalous

Saigonista teimme retken maaseudulle, missä tutustuimme pippurin ja cashew-pähkinän tuotantoon. Olimme tilan historia ensimmäiset eurooppalaiset vieraat. Oli mielenkiintoista nähdä, miten meille perustavaraa – kaupan hyllyltä noudettavaa – maustetta ja pähkinää tuotetaan oikeasti. Jokainen pippuri vaatii oman työnsä. Samoin pähkinä – yksi päh-

kinä on yhden kukan, yhden hedelmän tuotos. Ne siis poimitaan yksitellen. Avustavina kasveina tuotannossa käytetään puuvillapuuta. Kasvien tuottama puuvilla jää hyödyntämättä tällä tilalla.

Maissin ja riisin tuotannossa Vietnam ei ole maailman ykkösmaita, mutta myös näitä viljelyksiä me näimme paljon. Riisi hyödynnetään kokonaan – lusteet poltetaan samalla, kun itse riisi valmistetaan elintarvikkeeksi. Kasvihuoneissa tuotetaan runsaita määriä kukkia.

Da Latin alue on Vietnamin kahvintuotannon keidas. Pääsimme vierailemaan kahvilviljelmällä – sielläkin ensimmäisinä eurooppalaisina. Kuulimme asiaa kahvin perusteista, kasvatuksesta, lajikkeista ja valmistuksesta. Mukana oli viljelijöiden lisäksi paikallinen kahvintuot-

tajien agentti sekä kahvinvalmistuksen asiantuntija.

Cafe Sua Da – termistä tuli matkallamme lentävä lause. Pääsimme paikallisen jääkahvin makuun ja sitä herkkua kulki mukana kotiin monta kiloa.

### Infrastrukturi

Monissa asioissa huomasimme, että maa on nopean kehityksen vauhdissa. Sähkön siirto oli vanhanaikaista, kukin talous sai energian omaa johdinta pitkin. Vesihuolto oli hyvin alkeellista, lämmin vesi tuotettiin hyvin monesti katoilla olevien auringon lämpöön perustuvissa säiliöissä. Puhtaanapito oli eri alueilla hyvinkin erilaista. Käsin heilutettava luuta oli yleinen apuväline.

Turistikohdeet olivat asianmukaisia. Hyvissä hotelleissa

on erinomaisen korkea hygieniataso ja palvelu pelasi. Toisaalta naapurissa saattoi olla majatalo, jonka parhaat päivät olivat ennen Amerikan sotaa – jos silloinkaan. Mui Ne:n Tre Rock -hotelli oli todella korkealaatuinen ja palvelultaan erinomainen paikka. Naapurissa sijaitseva vanha kalastajakylä oli saanut kehittyä turistien määrän lisääntymisen tukemana. Itse ranta oli koko maan toiseksi parhaimmaksi rankattu beach.

Varsinkin Saigonissa rakennustoiminta on hyvin vireää. Kaupunkiin ollaan rakentamassa ensimmäistä metrolinjaa. Ilman skootteita kaupunki tukehtuisi – jos siis ne vaihtuisivat autoihin. Hyvätasoiset Liberty Saigon Central -hotellimme vieressä oli parhaat päivänsä kauan sitten nähnyt paikallinen suurtori. Torilta sai kaiken tarpeellisen ja myös tarpeetonta tavaraa. Vuosikymmenet kohtasivat kadulla.

Maaseudulla kulkiessamme huomasimme, että maa oli

valtavien kehityserojen kourissa. Ohitimme useita rähjäisiä pikkukyliä. Joka pihassa oli kuitenkin peruskulkuväline – skootteri tai moportaktori.

## Ruoka

Hotelleissa tarjonta oli hyvin eurooppalaista tasoa. Paikallinen ruoka perustui paljon mereneläviin, riisiin ja hedelmiin. Kuuma Hot Pot -keitto on alueen erikoisuus. Samaa pohjaan saa halusta riippuen joko liha-, kala-, kasvis- tai muut sattumat. Keitto valmistettiin ruokailun yhteydessä silmien edessä.

Ranskalaishistoria näkyi myös ruokakulttuurissa. Tarjolla oli ranskalaisvaikutteisia ravintoloita. Toki kiinalainen ja vietnamilainen ruokakulttuuri oli vallalla. Kaiken kaikkiaan ruoka oli laadukasta ja tuoretta, tarjolla oli runsaasti kasviksia ja hedelmiä. Iltaisin katujen varsiin nousi satoja pop-up -ravintoloita, joissa paikalliset asukkaat sekä myivät että ostivat päivällisateriat.

## Kaupankäynti

Katukauppa varsinkin toreilla kukoisti. Tarjolla oli aitoja kopioita lähes kaikista merkittävistä tuotteista. Hinnassa oli aina neuvottelemisen varaa – jopa yli 50%. Toisaalta tarjolla oli myös laatutavaraa myyviä liikkeitä, joissa niissäkin hintataso oli selvästi huokeampi kuin kotimaassa – laadusta tinkimättä. Useampikin puku siirtyi Suomeen mukana paikallisilta räätäleiltä.

Isoja marketteja näkyi vielä suhteellisen vähän. Suurin osa kaupankäynnistä tapahtui pienissä erikoisliikkeissä – tai toreilla. Da Latissa aivan hotellimme vieressä oli uusi kauppakeskus – tunnelman sisällä ei juuri poikennut tunnelmasta Kampin keskuksesta.

Valuuttana pitkälti toimi paikallinen käteinen eli Vietnamin Dong. Sen kanssa pelaatessa meni hetki totutteluun – neljä euroa on noin 100.000 VND. Toki korttikin kelpasi useassa paikassa ja seinästä sai rahaa hyvin mo-

nessa paikassa. Oli hienoa olla hetki miljonääri!

## Luonto

Saimme kokea monenlaisia luonnon kohteita reilun viikon aikana. Kuvana ja muistoissa osa niistä säilyy, mutta ilman kosteutta, kuumuutta ja tuoksua kaikki jää muistojen varaan.

Alkuvaikutelman saimme Saigonin lentokentällä, missä kuuma ja kostea tropiikki iski kasvoille. Tätä saimme kokea kaikkialla – paitsi ylämaalla. Ilmanalaan tottui kuitenkin yllättävän nopeasti. Sehän oli vain kuin olisi huonosti lämmitetyssä saunassa.

Mekong-joen pinnalla veden virvoittava vaikutus oli merkittävä. Tosin heti veneen pysähtyttyä kosteus palasi iholle. Lämpötila tosin taisi tuolloin nousta lähelle +40 asteen lukemia.

Rannikolla Mui Ne:ssa meri vaikutti selvästi ilman alaan. Kuumuus oli siedettävämpää – vai olikohan säähän jo tottunut. Heti auringon laskettua olo oli jopa siedettävää, vaikka olimme korkeissa kosteus – ja lämpötilalukemissa.

Ylängölle nousun aikana huomasimme maan monimuotoisuuden. Lähdimme aamulla lähes meren pinnalta ja muutamassa tunnissa olimme nousseet korkeille kukkoille, missä tropiikin rehevyys oli muuttunut vuoriston rehevyyteen. Puusto ja maasto oli täysin erilaista. Upeiden vesiputousten näkeminen – vaikka oli kuiva kausi – oli hieno kokea.

Ylämaalla Da Latissa, noin 1500 metrin korkeudessa lämpötila putosi yöllä viileäksi – alle 20 asteen. Silloin oli mukava säätila – kuin Suomessa heinäkuuisena iltana helteen jälkeen. Tuolla nousimme yli 2000 metrin korkeuteen, jossa ilma oli selvästi ohuempaa. Viimeiset 400 metriä Matkaa taitettiin jeeppien kyydis-



Olemme saapuneet pähkinätillalle, oikealla tilan omistaja, opas ja Thuy.

sä – ylöspäin. Samat jeepit olivat olleet käytössä Vietnamin sodassa. Vuoren laella oli yksi vähemmistökansan joukko myymässä kauniita käsitöitä.

Matkalla rannikolle pysähdyimme Happy Stopille White Sand Lakelle. Paikka oli hyvin vaaleaa hiekkaa sisältävä sisämaajärvi. Hiekka oli erittäin

kuumaa paljaan jalkapohjalla. Täällä oli myös jeeppiajelu autiomaassa. Lootuksen kukka luonnossa on todella kaunis – saimme todeta asian.

Muistojen matka. Lämmin kiitos jokaiselle mukana olleelle. Cafe sua da – onko sen parempaa?



*Vietkongin sissien tekemän tunnelin suuaukko sulautuu maastoon hienosti.*



*Saigionin pilvenpiirtäjä, uusi jyrää vanhan.*



*Kaikki kulkee skoottereilla, pieni otos Saigionin miljoonista yksilöistä.*

Teksti ja kuvat Jaakko Ansaharju

# PETTIX OY – puhtautta ja sähköä autolle

**Kiireisen työn touhu kuuluu ja näky valoisassa ja siisteyttään sähköyvässä autohallissa. Ahkerat työntekijät ovat autojen kimpussa selvästikin antaumuksellisesti. Ensimmäisissä työpisteissä autoja pestään ja puhdistetaan jatkokäsittelyä varten. Seuraavissa pisteissä autot imuroidaan ja puhdistetaan sisältä, minkä jälkeen auto siirtyy toimeksiannon mukaisesti vahaukseen, kiillotukseen tai myllytykseen. Ahkerat kädet tarkistavat auton varaustilanteen tietokoneelta ja auton valmistuttua merkitsevät auton valmiiksi luovutettavaksi asiakkaalle.**

Pettix Oy:n Hämeenlinnan (oikeasti liike sijaitsee Hattulan Parolassa) toimipisteessä fiksaus, kuten ammattikielellä sanotaan, tapahtuu lähes tuhannen auton vuosivauhtia. Hämeenlinnan toimipiste sijaitsee Nelipyörä Oy:n toimitilojen yhteydessä vuokratuotiloissa. Nelipyörä Oy:llä on ainakin Toyotan ja Skodan edustus.

## Aikamoiset volyymit

Pettix Oy:llä on toimipisteitä yhteensä viisi, joista kolme Lahdessa ja uusimmat pisteet Hyvinkäällä ja Parolassa. Autoja käsitellään yhteensä n. 10 000 kappaleen vuosivolyymillä. Noin 3000 autoista on uusien autojen luovutuskuntoon saattamista, loput 7000 on vaihtoautojen myyntikuntoon valmistamista. Laskutoimituksen jälkeen saadaan tulos, että toimipistettä kohti autoja menee prosessin läpi 2000 kappaletta ja laskennallisesti työpäivää kohti 40 kappaletta.

Tosiasiassa toimipisteet eivät ole yhtä suuria, esimerkiksi Hämeenlinnan piste, joka aloitettiin vasta vuonna 2016, on vielä kasvamassa. Yrittäjä Petri Karlénin mukaan yrityksessä on vielä kapasiteettia vapaana.

## Tuottoisat sopimukset

Petri Karlén on kehittänyt toimialasta itselleen ja perheelleen elannon ja tuottoisan bisneksen omalla työllään ja rakkaudesta työskennellä autojen parissa. 90-luvulla perustettu T:mi Petri Karlén kasvoi vuosien mittaan niin paljon, että vuonna 1998 liiketoiminta muutettiin yhtiöpohjaiseksi ja perustettiin Pettix Oy Autopesula, jonka palveluksessa on tällä hetkellä toimitusjohtajan lisäksi 15 henkilöä. Viime vuosien aikana Petri on luovuttanut varsinaisen tuotantotyön palkatulle työvoimalle ja keskittyy nyt hallinnolliseen työhön ja yrityksen sekä oman liiketoimintaosaamisensa kehittämiseen.

Toiminta on alusta saakka nojannut suurten autotalojen kanssa tehtyihin sopimuksiin. Autotalot ovat pitkään ulkoistaneet myymiensä ja myynnissä olevien autojen asiakaskuntoon ja myyntikuntoon saattamisen itsenäisille yrittäjille. Pettix Oy on saavuttanut laadullaan ja hyvällä imagollaan sopimus-kumppanien luottamuksen. Petri ei muista, että olisi yhtään reklamaatiota ollut vuosien aikana, mikä kertoo hyvästä laadunhallinnasta. Autojen fiksaus perustuu standardoituun konseptiin, jossa käsiteltävänä oleva auto käy aina saman linjan läpi,



Tervetuloa Pettix Oy:öön.



Petri Karlén ja yrityksensä.





Yksi luotettavista yhteistyökumppaneista.

minkä aikana siihen tehdään toimeksiannon mukaisen toimenpiteet.

### Laadukas käsittelyprosessi

Me kaikki lukijat, jotka olemme pesseet, siivonneet ja jopa vahanneet omia autojamme pesuhallissa tai omassa pihassa, ymmärrämme, että kyseisen työn voi tehdä monella tavalla, erilaisilla välineillä ja vaihtelevilla kemikaaleilla. Petri kertoo, että "teollisessa" prosessissa kaikki tarvikkeet, kemikaalit, koneet ja muut työvälineet ovat moneen kertaan testattuja ja niiden hankinnasta on valvotut sopimukset toimittajien kanssa. Myös työmenetelmät ja -tavat on käytännön kokemuksen myötä testattu tehokkaiksi ja nopeiksi, mutta myös ergonomisiksi ja työntekijän hyvinvointia muistavaksi. Tuloksesta on saatu laadukas, mutta nopea perusstandardi, jonka autot käyvät läpi. Prosessista kootaan palautetta monin tavoin ja kaikkea edelleen kehitetään tarvittaessa. Työ vaatii

tekijältään paitsi ahkeruutta ja tunnollisuutta myös rutiinin sietokykyä, joskus paineenkin alaisena. Se vaatii myös hyvää kuntoa ja notkeutta jäsenissä, koska aika ajoin on taivuttava hankaliin asentoihin. Kaikille henkilöille tällainen työ ei sovi ja siksi yrittäjän jatkuva työ onkin katsastella sopivia työntekijöitä.

### Palvelutuotteet

Palvelutuotteet on jaettu n. 30 "pakettiin" ja työvaiheeseen, jotka toimeksiannon yhteydessä tilataan ja työ merkitään varauskalenteriin. Tietokoneella pidettävä varauskalenteri on integroitu autotalon kanssa siten, että myytyään auton myyjä voi tilata suoraan työkoneelta fixausajan ja voi samalla luvata luovutusajan asiakkaalle. Petri on "kouluttanut" autotalojen myyjä kurinalaisuuteen varauskalenterin käytössä. Myyjillä on joskus tapana ohittaa jono ja työntää juuri myymänsä auto jo varattuun ajankohtaan. Vaihtoautoilla lienee väljempi aikataulu, mutta autokaupan

intressi on kuitenkin saada auto myyntikuntoon mahdollisimman nopeasti. Kallein palvelu Pettixin listalla on ns. keraaminen pinnoite, joka tarkoittaa kestäväää ja ylellistä suojaa maalipinnalle. Tällainen palvelu ei ole vielä jokaisen autonomistajan tilaus, mutta yleistyy koko ajan. Autotalojen lisäksi asiakkaina ovat tietysti myös yksityiset henkilöt, jotka voivat tilata omalle autolleen listan mukaisia palveluja. Palvelut on hinnoiteltu erikseen, ja kulluttajakin tietää, mitä autolle tehdään ja mitä se maksaa.

### Henkilökuntaa koulutettava

Edellä oli puhetta työn tekemisen tasosta tärkeänä laadun osatekijänä. Vain osaavat ja motivoituneet työntekijät voivat pitkällä aikavälillä taata tarvittavan laadun. Tässä työssä, missä kohteena on suhteellisen kallis kulutustavara, joka on poikkeuksetta tärkeä asiakkaalle, ei ole sijaa virheille, ainakaan kahta kertaa. - Eräs toimitusjohtaja

vastasi, kun häneltä kysyttiin, voiko hänen yrityksessään tehdä virheitä, että "kyllä virheen voi tehdä, mutta vain kerran. Toinen kerta kielii oppimisvaikeuksista tai huonosta asenteesta ja silloin usein joudutaan toimenpiteisiin". - Tuohon ajatukseen liittyen Petrikin kertoo, että henkilökunnan osaamisesta pidetään huolta. Uuden työntekijän perehdyttämiseen panostetaan ja vanhempien työntekijöiden osaamista kehitetään. Suosittuja ja käytettyjä ovat tarvikkeiden ja laitteiden maahantuojien järjestämät kurssit. Henkilökuntaa tulee myös muistaa erilaisin tavoin esim. kuulemalla henkilökunnan mielipiteitä toiminnasta, rakentamalla viihtyisät ja tarkoituksenmukaiset sosiaaliset tilat, pitämällä puolin ja toisin kiinni työehtosopimuksista ja järjestämällä rentouttavaa ja yhteistoimintaa edistävää toimintaa.

### Miten yrittäjä seuraa toiminnan tulosta

Historiatietojen valossa vuosien mittaan on löydetty oikea hinnoittelutaso kustannusten kattamiseksi sekä korkojen, verojen ja osinkojen ja investointien rahoittamiseksi. Tilausten varaus- ja käsittelyjärjestelmästä Petri saa viikoittain joka perjantaina raportin tehdyistä töistä toimipisteittäin laskutustietoineen. Myyntituottojen seuranta viikko- ja toimipistetasolla antaa yrittäjälle tarvittaessa tilaisuuden puuttua budjettipoiikkeamiin ja keskustella niistä välittömästi toimipisteen henkilökunnan kanssa. Petri Karlén kertookin, että yrityksen sisäinen laskentatoimi pitää olla nopea ja luotettava, muuten yrittäjä on nopealla toimialalla epäätietoinen toiminnasta sujumisesta ja tuloksesta. Epätietoisuus taas lisää riskejä ja tuottaa stressiä. Kirjanpito hoidetaan

tilitoimistossa, josta saadaan tuloslaskelma kuukausittain. Viikoittaisista toimipistekohdaisista myyntiraporteista ja kuukausittaisesta tuloslaskelmasta saavat volyyymi- ja taloustiedot takaavat Petrin mukaan rauhalliset yöunet.

## Yrittäjän teesit

Petri Karlénin ura on edustava pienyrittäjäpolku, jonka varrella on hienoja hetkiä, mutta myös karikoita ja pettymyksiä. Yritys, joka perustetaan yhden henkilön ja oman osaamisen varaan, tarjoaa perustajalleen monipuolisia kokemuksia. Tekeminen perustuu omaan selkänahkaan ja moni asia opitaan kantapäähän kautta. Siksi kokeneena yrittäjänä Petri haluaa antaa muutamia "neuvoja" niille, jotka ovat tai tulevat olemaan vastaavassa tilanteessa:

1. Jos alkamisen jälkeen on hiukankin tulossa volyyymia ja myyntituottoja, älä jää toimiminen varaan, vaan perusta pääomayhtiö, jonka kautta voit järkevästi hallita pääomia, maksaa palkkoja/ osinkoa ja suunnitella välitömmien verojen kertymistä. Jo 200 000 € liikevaihto on sillä tasolla, että toimiminenä maksat äkkiä puolet veroina.
2. Jos toiminta vähänkin laajenee ja voit palkata työntekijöitä, yritä luopua itse varsinaisen tuotantotyön tekemisestä ainakin osittain ja keskity yrityksen johtamiseen, toiminnan suunnittelemiseen ja kehittämiseen.
3. Jos tunnet vähänkään tykönäsi, että liiketoimintaosaamisesi ei ole ajan tasalla tai sitä ei ole koskaan ollutkaan, hankkiudu nopeasti koulutukseen ja opettele bisneksen periaatteet. Erittäin tämä koskee talouspuolen asioita, taloushallintoa, kustannuslaskentaa ja kirjanpidon hyödyntämistä. Vaikka kirjanpitoa ei tarvit-

sekaan yksityiskohtaisesti osata, sen periaatteiden tunteminen sekä tuloslaskelman ja taseen lukeminen ja ymmärtäminen ovat välttämättömiä.

4. Järjestä toiminnan seuranta niin, että pysyt toiminnasta ja taloudesta ajan tasalla. Toiminnan ja talouden seuranta ei voi jättää tilitoimiston varaan, vain sinä tiedät itse, mitä tietoa ja kuinka nopeasti on saatava päätöksenteon tueksi. Jotta tämän kohdan asiat hoituvat, vaaditaan kohdan 3 asioiden osaamista. Jos et itse tiedä, et osaa vaatiakaan.
5. Verkostoidu ja valitse luottettavat kumppanit. Samalla opit markkinoinnin salat. Pidä huoli, että tuotteesi laatu on sillä tasolla, että voit pitää sen minkä neuvotteluissa ja markkinoinnissa olet luvannut. Nykyisen asiakkaan pitäminen on vähemmän työn takana kuin uuden asiakkaan hankkiminen. Asiakas harvoin vaihtaa toimittajaa, jos



Petri myllyttäjänä.



Keraaminen huoltopaketti.

asiat menevät hyvin ja odotettu työn ja tuotteen laatu toteutuvat. Toimittajan vaihtaminen aiheuttaa työtä, eikä asiakkaan tee sitä mielellään.

6. Pidä jaksamisestasi huolta. Jos näyttää siltä, ettet ehdi hoitaa fyysistä ja henkistä kuntoasi, on toiminnassa jotakin vialla. Etsi ne viat ja korjaa tilanne. Yrittäjän tulee nauttia työstään ja saada siitä myös tulosta, jos en tänä vuonna niin aikakin tulevina.

7. Lopuksi: onhan sinulla ajatus siitä, mihin olet menossa ja miltä yrityksesi näyttää kolmen-viiden vuoden kuluttua. Anna itsellesi aikaa miettiä strategiaa, miten tuohon tavoitteeseen päästään. Tästä alkaa syntyä visio eli näkymä siitä tilasta, johon valituin keinoin pyritään. Vision voit kertoa myös henkilökunnalle. Henkilökunta auttaa sinua tavoitteen saavuttamisessa.

Lue lisää [www.pettix.fi](http://www.pettix.fi).



Petri (toinen vas.) Hämeenlinnan työntekijöiden kanssa. Vasemmalta Viktor, Aaron ja Riku.

*Puhtaat, raikkaat ja  
hyvin säilyvät  
salaatit*



Matti Tamsi Oy  
Esa Tamsi Oy

Komulantie 72 • 64770 ÄYSTÖ  
Puh. (06) 266 8209 • Fax (06) 266 8232  
[www.tamsin.fi](http://www.tamsin.fi)



## **Matti Tamsi Oy**

Komulantie 72  
64770 Äystö  
[Yritys@tamsin.fi](mailto:Yritys@tamsin.fi)  
06-2668209

## **Esa Tamsi Oy**

Komulantie 76  
64770 Äystö  
[esa.tamsi@tamsin.fi](mailto:esa.tamsi@tamsin.fi)  
06-2668101

## RAKENNAMME HOIVAKODIT JA PÄIVÄKODIT AVAIMET KÄTEEN -PERIAATTEELLA



Ammattirakentamista  
erityisryhmille

[www.hoivarakentajat.fi](http://www.hoivarakentajat.fi)

### **AVAIMET ONNISTUNEeseen HANKKEeseen:**

- Avaimet käteen kokonaispalvelu. Sinun ei tarvitse itse huolehtia rakennusprojektin etenemisestä. Viikkoraportointimme pitää sinut ajan tasalla.
- Valmiilla, hyväksi havaituilla suunnitteluratkaisuillamme rakennat kustannustehokkaammin rakentamisen laadusta tinkimättä!
- Hallittu projektijohto koko rakennusajan varmistaa sovitun budjettipohjan ja aikataulun toteutumisen – välttää rakennusaikaiset lisäkustannukset!
- Suunnitteletko hoivakodin perustamista tai rakentamista? Ota yhteyttä tapaamisen sopimiseksi!

## KAARI RAKENNE

[www.kaarirakenne.fi](http://www.kaarirakenne.fi)



### **Kaarirakenne suunnittelee ja rakentaa**

kustannustehokkaita, teräksenlujuja  
itsekantavia kaarihalleja kohteisiin,  
joissa tarvitaan kestäväää säänsuojaa.  
Itsekantavan erikoisrakenteen myötä  
kaarihallimme eivät tarvitse erillistä



runkoa, joten kaarihallit voidaan rakentaa nopeasti ja kustannustehokkaasti mm. autoille,  
lentokoneille, maatalouskoneille, tavaroille ja eläimille. Teräshallin rakenteen voi tarvittaessa  
lämpöeristää esim. ruiskutettavalla uretaanieristeellä.

*Toteutustavan ja toimitussisällön voit itse valita – se voi olla täysin avaimet käteen tai vaikkapa pelkkä hallitoimitus itse tehtyjen perustusten päälle. Selkeä projektimallimme takaa, että sovittu aikataulu ja budjetti pitävät. Nopeimmillaan rakennamme kaarihallin jopa viikossa!*

# LAAJA VALIKOIMA LAADUKKAITA TUOTTEITA

**ILVES  
MAALIT**

Kotimaisesta Ilves Maalit -tuoteperehestä löydät kaiken, mitä maalaustöissä tarvitset. Kattavaan valikoimaamme kuuluvat **sisä-** ja **ulkomaalit**, **kalustemaalit**, **lakat**, **puunsuojat**, **pohjusteet** ja **tasoitteet**. Ensiluokkaiset, tiukat laatuksiteerit täyttävät tuotteemme takaavat onnistuneen lopputuloksen. Saatavilla jälleenmyyjiltämme kautta maan.



[ilvesmaalit.fi](http://ilvesmaalit.fi)

SUOMALAISTA MAALIOSAAMISTA

## Kuljetuspalvelua nosturiautoilla

Ota yhteyttä ja kysy nosto-  
ja kuljetuspalveluistamme

**Jouni Heinonen**

[kuljetus.jheinonen@gmail.com](mailto:kuljetus.jheinonen@gmail.com)

040 7488829

Kuljetus  
J.Heinonen Oy



★★★★★  
SUOMEN®  
VAHVIMMAT  
PLATINA  
2013–2016

 [asiakastieto.fi](http://asiakastieto.fi)

Leipoo paimion sydämessä

**Café Asta**

[www.cafeasta.fi](http://www.cafeasta.fi)

- Juhliesi kakut ja leivonnaiset omasta leipomosta
- Vietä herkullinen kahvihetki
- Lounas arksin klo 11-13

Cafe Asta Oy  
Asematie 2  
21530 Paimio  
p. 02-473 2602



VÄÄKSY

**Metallin  
alihankintaa**

**JAPEKA OY**

Heikkiläntie 140, 21840 Karinainen  
Puh. 010 617 3200, Fax 010 617 3211  
[kari.toivonen@japeka.fi](mailto:kari.toivonen@japeka.fi)  
[www.japeka.fi](http://www.japeka.fi)

**STI**

**Kangasala**

Kangasalantie 1070  
Puh. 03 3771393

Avoinna:  
ma-pe 6-22  
la 8-18  
su 9-18

**Tuttu ja turvallinen vuosikymmenien kokemuksella ja ammattitaidolla.**

Suoritamme

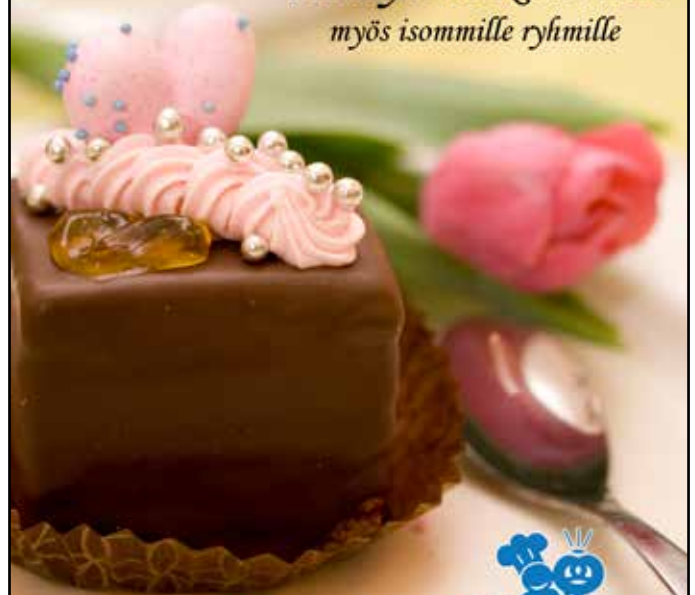
- rakennussuunnittelua
- uudisrakentamista
- rakennussaneerausta



puh. 0400-729681, 0405875157

e-mail: [jouko@rplahtinen.fi](mailto:jouko@rplahtinen.fi), [kimmo@rplahtinen.fi](mailto:kimmo@rplahtinen.fi)

*Ihanat herkut  
ja  
viihtyisät kahvilat  
myös isommille ryhmille*



Hämeenlinna -Tuulos - Lahti

Turenki - Riihimäki

[www.laurell.fi](http://www.laurell.fi)



**KST -YHTIÖ OY  
ST-Rakennus Pelti**

[www.strakennus-pelti.fi](http://www.strakennus-pelti.fi)



**Tyytyväisiä  
asiakkaita jo  
vuodesta 1986.**

**Saunat ja  
piharakennukset  
meiltä!**



**City-Sauna 13/2C**



**City-Kesäkeittiö 13/3C**

Katso lisää tuotteistamme

**[www.saunat.net](http://www.saunat.net)**

## SK-Isännöintipalvelu Oy

Isännöinnin ammattilainen

- Isännöintipalvelut
- Kiinteistönvälitys
- Asiakirjapalvelut



Keskustie 14, 44800 PIHTIPUDAS  
isannointi@saaninkoski.fi  
045 212 1331

[www.saaninkoski.fi](http://www.saaninkoski.fi)

## Kivi- ja viherosaamista

- Pihasuunnitelmat
- Viheralueiden hoidot
- Kivituotteet sisälle ja ulos

Lisätietoa ja verkkokauppa  
[www.kiviteos.fi](http://www.kiviteos.fi)

### Pihtiputaan Kiviteos Oy

Keskustie 14, 44800 Pihtipudas  
kiviteos@kiviteos.fi  
014 573 575



## Pekka Rytilä

rakennukset-infra-tietokirjoitus  
Ins.tsto Pekka Rytilä & Co Ky  
Jalaskuja 7 FIN 00750 Helsinki  
aputoiminimi Structura Finland  
puh +358 40 50 38 136  
e-mail [pekka.rytila@pp.iaf.fi](mailto:pekka.rytila@pp.iaf.fi)

# CAFE HUGO

## MYYMÄLÄ-KAHVILASTAMME



- Leipomotuotteet
- Konditoriatuotteet
- Erikoiskahvit
- Keittolounaat
- Runsaat salaattit
- Pasta-annokset
- Paninit
- Täytetyt leivät
- Annoksia mukaan,  
Take Away



**TERVETULOA!**

CAFE HUGO **Uudenmaan Leipä**

Klaaukkalantie 69, 01800 Klaukkala, puh. (09) 276 6710, ma-to 7-17.30, pe 7-18, la 7-14

[www.uudemaanleipa.fi](http://www.uudemaanleipa.fi)

## Asianajotoimisto ROMO & ILONEN

HÄMEENLINNA - LAHTI

Puh. 075 754 0500  
[www.asianajopalvelut.com](http://www.asianajopalvelut.com)





## KAIKKEA SÄHKÖSTÄ

- sähkösuunnittelu
- sähköurakointi
- korjaus ja huolto
- sähkötarvikemyynti

30 vuoden kokemuksella uudis- ja korjaus-rakentamisessa.

Suoritamme myös kiinteistöjen sähköverkkojen verkkoanalyysia ja sähkölaitteiden lämpökuvauksia.

### TAMSIN SÄHKÖPALVELU OY

Alpontie 1, 64770 Äystö

puh. 050 372 8814

[ltamsi@nic.fi](mailto:ltamsi@nic.fi)

[www.tamsinsahkopalvelu.com](http://www.tamsinsahkopalvelu.com)

## Laituriratkaisut kaikkiin tarpeisiin

Laiturit alk. **995€**



**MARINETEK**



Helppo ja huoleton Liftdock nostolaituri



- Laiturit
- Rantarakenteet
- Lisävarusteet
- Tarvikkeet
- Asennukset ja huolto



**EUROSOLAR**  
aurinkosähkö - mukavaa mökillä

Meiltä aurinkosähköjärjestelmät, paneelit, säätimet, akut, asennussarjat, ym.



- Laiturit
- Aurinkosähkö
- Venetyöt

**BOATEX**  
[www.boatex.fi](http://www.boatex.fi)

Myllymäenkatu 12, 53550 LPR

Mikko Vitikainen  
050 464 0060

Mika Vitikainen  
044 988 3115

## LVI-URAKOINTI E & H LAURELL

- Uudisrakentaminen
- Saneerausurakointi
- muut LVI-työt ammattitaidolla

**HENRI: 040-767 6449**

**EERO: 0500-496 659**

Pirttiläntie 9  
17200 VÄÄKSY

[www.lvilaurell.fi](http://www.lvilaurell.fi)

## TÄYDEN PALVELUN PESULA

PESEMME KAIKKI VESIPESTÄVÄT  
TEKSTIILIT EDULLISESTI JA  
NOPEASTI!

Meiltä myös työvaatteiden pesu- ja kuljetuspalvelu.  
Kysy tarjoustasi!



**IPA-PESU OY**

Rekolanpohjankatu 6, 15300 Lahti  
p. 03-7561 710  
[www.ipa-pesu.fi](http://www.ipa-pesu.fi)

# **HYS** Heinolan Yrityssuunnittelu Oy

*Heinolan Yrityssuunnittelu Oy on vuonna 1991 perustettu täyden palvelun tilitoimisto.*

Palveluihimme kuuluu kaikki yrityksen taloushallinnon palvelut; kirjanpito, palkanlaskenta, viranomaisilmoitukset, osto- ja myyntilaskut sekä konsultointipalvelut, räätälöimme asiakkaillemme tarpeisiin sopivan palvelukokonaisuuden. Saatavilla on perinteisen paperisen kirjanpidon lisäksi sähköiset palvelut.

**Onko yrityksessäsi tulossa sukupolvenvaihdos?  
Onko yrityksesi nykyinen yhtiömuoto ajan tasalla?**

Tarjoamme asiantuntevaa neuvontaa yrityksen muutoksiin ja muutoksien toteuttamiseen.

**Etsimme joukkoomme maatalouskirjanpidon osaajaa!**

*Jos kiinnostuit, ota yhteyttä kotisivujemme kautta [yrityssuunnittelu.fi](http://yrityssuunnittelu.fi) tai soittele Raimo Raittinen 0400 844674 tai Elina Nieminen 0400 267029*



Tuohikorpi 23,  
33960 PIRKKALA  
gsm 0400 637 443  
fax (03) 369 7607

**OK-talojen ulko- ja sisäremontit / laajennukset**  
pentti.salonen@pks-saneeraus.fi

# **JiI Design.fi**

- ☒ AUTOTEIPPAUKSET
- ☒ MAINOSTEIPPAUKSET
- ☒ SUURKUVATULOSTEET
- ☒ TUMMENNUKSET
- ☒ TARRAT
- ☒ KYLTIT

Jaakko Sukari | 050-590 8221 | [jaakko@jiidesign.fi](mailto:jaakko@jiidesign.fi) | Mäkitie 24 | 64700 Teuva



**METSÄPAJA**  
040-726 3775 RISTIINA

Yli 30 vuoden kokemuksella kokonaistavallista metsäkoneurakointia ja metsänhoitopalveluja.

<b>Kaivinkonetyöt</b>	<b>Metsänhoito</b>
- Tiet	- Nuoren metsän kunnostuksia
- Rakennusten pohjat	- Harvennushakkuut

**Erkki Hämäläinen**  
puh. 040 726 3775  
**Ville Hämäläinen**  
puh. 0400 939 187



Metsäpaja Hämäläinen Oy, Sokkalanmäentie 63, 52320 Viitsiälä  
erkki.hamalainen@pp2.inet.fi

• MAANRAKENNUSTYÖT • JÄTEVESIJÄRJESTELMÄT • METSÄTYÖT

Terästä vuodesta 1956

**Rautarakenne  
Leivo Ky**

Paatsamakatu 8, Lappeenranta  
Puh. 05 4161930



*Kukinnon  
Kammari* 

*pieni, idyllinen ostospaikka*

*Lorutekstiilejä*

*Yksilöllisiä vaatteita*

*Taidetta ym.!*

*Retkikohde ryhmille!*

**TERVETULO!**



*Avoinna sopimuksen mukaan, soita  
Marja-Terttu Kemppainen 040 7752957  
Alaniitynkatu 100, 15340 LAHTI*

*Tutustu myös verkkokauppaamme  
[www.kukinnonkammari.fi](http://www.kukinnonkammari.fi)*

Ajankohtaista

# Rakenna terassi



***Luonnon elinvoimaa. Aurinkoa ja valoa. Laajempaa elintilaa.***

Terassilasitukset valmistetaan uudessa tehdaslajennuksessa Orimattilassa. Valitse puu- tai alumiinirakenteisena, värivalmiina tarvikeitoimituksena tai kokonaisuus asennettuna.

**Toteuta terassiunelmasi omalla tyylilläsi**

Meiltä saat hyvät ohjeet. Tuotevalikoimassamme runsaasti valokatteita ja lasitusratkaisuja.

**Kesäkeittiö!** Pihapiirin suosittu keskipiste.



Rantapaviljonki



Kesäkeittiö



Omilla mitoilla tehty valmisteterassi

*Valoisaa  
luontorikasta kesää*

**KERA**

KERA GROUP OY

**KERAVENT • KERAPLAST • KERA INTERIOR** 16300 Orimattila p. 03 544 3100 [www.keragroup.fi](http://www.keragroup.fi)

***Suomalainen perheyritys vuodesta 1971***

*Pääjälleenmyyjämme terasseissa: Tähtiterassit*

# PALVELUOSOITTEET

## AUTOPALVELUT

### Gasox Oy

puh. 03 377 1393

ilm. sivu 22

## VAIHTOAUTOKAUPPA.COM

### NSK-Trading Oy

Ajokatu 81, Lahti  
puh. 0400 565 759

## AUTOPELTIMESTARIT Oy

Kari Heinonen  
puh. 0400-853 288  
www.autopeltimestarit.fi

### ÖLJYPISTE.fi

Launeenkatu 82  
15610 Lahti  
Puh. 0400-220 033

### Verhoomo Sorsa Oy

puh. 020 755 88 10  
www.verhoomosorsa.fi  
ilm. etusivu

## HALLINTOPALVELUT

ASIANAJOTOIMISTO  
ROMO & ILONEN OY

ilm. sivu 24

## HALLINTOPALVELUT

HEINOLAN  
YRITYSSUUNNITTELU Oy  
Täyden palvelun tilitoimisto  
Raimo Raittinen ilm.  
Gsm 0400-844 674 sivu 26  
hyssi.toimisto@gmail.com

### TANFOR OY

KLAUKKALA  
www.tanfor.fi

### Ma-Si Data Ky

Puh. 0400-966 750  
www.masidata.fi

### Joticon

Lisää myyntiä käytettävillä  
verkkosivuilla  
p. 040 511 8250

### Tilimenu

## KAUPPA JA PALVELU

### Eureka-Import Oy

LAHTI  
www.eureka-import.fi

### AH-Siivous

Armi Hartikka, Kyrö  
puh. 040-516 3451

### Info Porin Kirjakauppa Oy

www.info.fi

MASKUN  
KALUSTETALO  
www.masku.fi  
ilm. takasivu

### Kempiiri Oy

puh. 040-775 2957  
www.kempiiri.fi  
ilm. sivu 27

### Alavan Rantatuvat

Eno, gsm 050-562 5159  
www.alavanrantatuvat.fi

### I&J Yhtiöt Oy

puh. 050 512 2938  
ilkka@ilkkaviljanen.fi  
ilm. sivu 22

### JII Desing

050 - 590 8221  
jaakko.sukari@gmail.com  
ilm. sivu 26

### T:mi Aki työ

puh. 040-501 4752  
anneli.kraemer@gmail.com  
SIVOUSTYÖT

### TR-KALUSTE OY

VANTAA, Aino Riuttalahti  
Puh. 09-823 3585  
www.tr-kaluste.fi

### Antiikkitukku.fi

### Boatex Oy

ilm. sivu 25

### Hotelli Haapalinna

Puh. 03 - 345 3335,  
www.hotellihaapalinna.com

### Tukkuliike KOKKONEN

ilm. sivu 21  
Puh. 09-345 5021  
www.tukkukokkonen.fi

## Avointie - yrityksesi menestykseen

*Kehity esimiehenä – Vuorovaikutus- ja viestintäkoulutukset*

*Työyhteisövalmennukset*

Ari Koponen 044 389 8425  
avointie@luukku.com



**Optident**  
PIENI SILMÄLASIKAUPPA

Kävelykatu Reska  
Raatihuoneenkatu 21, Hämeenlinna  
www.optident.fi

**IPA-PESU OY**

puh. 03-756 1710  
www.ipa-pesu.fi  
ilm. sivu 25

**KAHVILA- ja  
LEIPOMOPALVELUT**

**LAURELL OY**

www.laurell.fi  
ilm. sivu 23

**UUDENMAAN LEIPÄ**

puh. 09-276 6710  
ilm. sivu 24

**CAFÉ ASTA**

Puh. 02-473 2602  
www.cafeasta.fi  
ilm. siv 22

**Kotileipomo Hissa**

Mörtintie 2, 28760 PORI  
044 348 1234



Arvokas elämä  
Valuable life

050-4619467/Eija  
palvelukeskusvaahtera@gmail.com  
www.palvelukeskusvaahtera.com



**SUOSI ILMOITTAJIAMME**

**KULJETUS- JA LOGISTIIKKA**

**Motivatec Oy**

**Varastoatelit Oy**

Lasse Lehtimäki  
Gsm 040-529 1520  
varastoatelit@kolumbus.fi

**Kuljetus J.Heinonen Oy**

kuljetuksia nosturiautoilla  
040 748 8829 ilm. sivu 21  
kuljetus.jheinonen@gmail.com

**T:mi Esko Eklund  
MYRSKYLÄ**

**MAANSIIRTO- JA  
KAIVUUTYÖT**

Gsm 041-452 3565  
esko.eklund@pp.inet.fi

**RAKENNUSPALVELUT**

**Scanding Oy**

**RAKENNUSPALVELUT**

**Arkkitehtuuri Oy  
Lehtinen Miettunen**

Lasse Lehtinen 040-832 2600  
Sakari Miettunen 040-561 2433  
www.arkkitehtuurioy.com

**KERAPLAST OY**

www.keraplast.fi  
ilm. sivu 28

**Isover-puhallusvillatuotteet**

**Auranmaan Puhallusvilla**  
Ismo Rantala, 0400-531010

**Vss-huolto Ky**

RISTIINA  
Puh. 050-330 3038  
pekka.tolvanen@vss-huolto.fi

**HT-Konevuokraamo**

Terveystie 14, 15860 Hollola  
Puh. (03) 780 0350

sähkösuunnittelu  
**HL-ELEC OY**

www.hl-elec.fi

**KOPOVENT**

**METSÄPAJA** ilm.

RISTIINA sivu 27  
Gsm 040-726 3775  
erkki.hamalainen@pp2.inet.fi

**Wanajan Woima Oy**

VALKEAKOSKI

Jyrki Kuusisto

Puh. 040 544 0621

jyrki.kuusisto@sahkokuusisto.fi

www.sahkokuusisto.fi

www.wanajawoima.fi

**Pirkanmaan Ilm. siv 26  
Kiinteistösaneeraus Oy**

PIRKKALA  
Gsm 0400-637 443  
pentti.salonen@pks-saneeraus.fi

**T:mi P.O.Salonen**

TAMPERE  
Gsm 0400-510 965  
pekkasalonen@kolumbus.fi

**LVI-MASAFIX**

Matti Salmensuu, Lahti  
040-411 4786  
matti.salmensuu@gmail.com

**Tepon Kirvestyö**

KYRÖ  
Gsm 0400-825 114  
teponkirvestyo@pp.inet.fi

**LVI-URAKOINTI  
E & H LAURELL**

puh. 040-767 6449  
0500-496 659  
ilm. sivu 25

**TAMSIN** ilm. sivu 25

**Sähköpalvelu Oy**  
Puh. 050-372 8814  
ltamsi@nic.fi  
www.tamsinsahkopalvelu.com

**KST Yhtiö/ST Rakennus-Pelti**

puh. 0500-699 134  
www.strakennus-pelti.fi  
ilm. sivu 23



**Rakennuspalvelu** ilm.  
**Lahtinen Oy** sivu 23

Puh. 0400-729681, 040-5875157  
jouko@rplahinen.fi  
kimmo@rplahinen.fi

**Hoivarakentajat**

HOLLOLA  
www.hoivarakentajat.fi  
ilm. sivu 20

**Ins.tsto Pekka Ryttilä  
& Co Ky**

pekka.rytila@pp.iaf.fi  
ilm. sivu 24

**RAKENNUSPALVELUT**

**Kaarirakenne Oy**  
TEUVA  
www.kaarirakenne.fi  
ilm. sivu 20

**Pirkanmaan  
Laatutoimitus Oy**  
LEMPÄÄLÄ  
Gsm 0400-622 712  
www.laatutoimitus.fi

**Puutyö P. Konttori Oy**  
HOLLOLA  
Gsm 0400-830 580  
paavo.konttori@elisinet.fi

**Rakennusurakointi**  
T. LAURELL  
Pirttiläntie 1, 17200 Vääksy  
GSM 0400 714 900  
tero.laurell@phnet.fi

**JSL-Rakennus Ky**  
Juhani Syrjä, PORI  
jslrakennus@gmail.com,  
050 - 405 4333

**Epora Oy**  
Janne Kuronen, Teuva  
Puh. 040-730 3091

**HT Laatupalvelu Oy**  
HELSINKI  
Gsm 050-583 9250  
hannu@jyranoja.fi

**Rappaustekniikka  
Laurell Oy**  
www.rappaustekniikka.com

**J. Gustafsson Oy**  
S1-ryhmän urakoitsija  
Käytön johtaja- ja  
konsulttipalvelut  
Riihitie 9, 04130 Sipoo  
Gsm: 040 5507733  
S-posti: j.gustafsson@  
kolumbus.fi  
www.juhagustafsson.fi

**TEOLLISUUSPALVELUT**

**Koneensuunnittelu  
Gen-Pen**  
LEMPÄÄLÄ  
Gsm 040-578 8801  
genpen@kolumbus.fi

**Finn-Valve Oy**  
PL 1, Varastokatu 10, 54100 Joutseno  
puh. 0207436900, Fax 0207436902  
www.finn-valve.com  
postmaster@finn-valve.com

**T:mi Antti  
Vainioranta**  
antti.vainioranta@  
pp.inet.fi  
Gsm 0400 791 872

**JT Thermosteel Oy**  
ÄYSTÖ  
Gsm 045-130 4419  
jt.thermosteel@gmail.com

**TOKETEK Oy**  
Aurinkosähköjärjestelmät  
ja -tarvikkeet  
0400-935 313  
aurinkoenergia@toketek.com

**Akken Metall Oy**  
KYRÖ  
Puh. 0500 - 919 514  
posti@akkenmetalli.fi

**TERVEYDENHOITO  
PALVELUT**

**Hammaslääkäri  
Anne Latvanne**  
Aleksis Kivenkatu 10 E  
33210 Tampere  
Puh. 03-212 3340  
www.phla.fi

**Kuntoutusasema  
T:mi Timo Laine**  
LAHTI  
Gsm 0400-497 076  
www.kuntoutusasema.fi

**Kalevalainen jäsenkorjaaja**  
Hannu Hirvensalo, puh.  
0500 - 328 564

**VemDent Eikoishammas-  
teknikko Merja Vesamäki**  
Helsinginkatu 9, 00500 Hki  
Puh. 09 716 151  
www.vemdent.fi

**TUOTANTOTOIMINTA**

**Pihtiputaan Kiviteos Oy**  
**Saaninkoski-Kiinteistöt Oy/**  
**SK-Isännöintipalvelu LKV**  
ilm. sivu 24

**Japeka Oy**  
puh. 010 617 3200  
www.japeka.fi  
ilm. sivu 22

**finnmari**  
KYNTTILÄT  
www.finnmari.fi

**Rautarakenne Leivo Ky**  
puh. 0400 257 595  
www.rautarakenneleivo.fi  
ilm. sivu 27

**Matti Tamsi Oy**  
puh. 06-266 8209  
ilm. sivu 19

**Padas-Keittiöt Oy**  
PADASJOKI  
www.padas-keittiot.fi

**Esa Tamsi Oy**  
puh. 06-266 8101  
ilm. sivu 19

**Portaanperän  
mansikkatila**  
Tapani Nieminen, Nyystölä  
puh. 040-757 9470

**Mekava Oy**  
PL 27, Valimontie 1  
54100 Joutseno  
puh. 020 765 9400  
www.mekava.fi

**Teuvan Mökki- ja  
Sorvituote** ilm. sivu 23  
Puh. 06-267 2661  
www.saunat.net  
saunat@saunat.net

 **printed by lightpress**  
www.lightpress.com

**YRITYSPERHE-lehti**

**Ilmoitus YRITYSPERHE-lehdessä.**  
Yrityssperhe ry julkaisee jäsenlehteä, josta voi tilata ilmoitustilaa. Ilmoitusta varten tarvitaan seuraavat tiedot:

**Yrityksen nimi tai logo**  
**lyhyt informaatio yrityksen päätuotteesta tai -palvelusta**  
**puhelinnumero ja osoitetiedot sähköposti + www sivut**

<b>Etusivu</b>	<b>4-värinen</b>
<b>Takasivu</b>	<b>650 EUR</b>
<b>koko sivu</b>	<b>550 EUR</b>
<b>1/2 "</b>	<b>505 EUR</b>
<b>1/3 "</b>	<b>280 EUR</b>
<b>1/4 "</b>	<b>240 EUR</b>
	<b>180 EUR</b>

**Palveluosoitesivut:**

<b>1 palsta 30 mm</b>	<b>50 EUR</b>
<b>1 palsta 60 mm</b>	<b>85 EUR</b>
<b>2 palstaa 30 mm</b>	<b>125 EUR</b>
<b>2 palstaa 60 mm</b>	<b>140 EUR</b>

**jatkuva ilmoitus/sama aineisto -20%**

**Jos haluat Yrityssperhelehteen ilmoituksen,**  
**ota yhteys Pekka Kemppaiseen 0400 538 900.**



# IDEAPARKIN KESÄSSÄ MM. LEGO PARK FUNPARK HURJA KESÄARVONTA JA TIETENKIN SUOMEN SUURIN ALE!

Pysy ajan tasalla mitä liikekaupungissa tapahtuu  
>> [www.ideapark.fi](http://www.ideapark.fi)



Seuraa somessa >> [ideapark.lempaala](http://ideapark.lempaala)

Kaikki liikkeet avoinna vähintään:  
arkisin ja lauantaisin klo 10-20, sunnuntaisin klo 12-18  
(Osalla liikkeistä poikkeavat aukioloajat)



ideapark